

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Računovodski izkazi in pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2020

2022

3

ZDRAVJE IN
DOBRO POČUTJE

CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

POS LANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Računovodski izkazi in pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2020

Številka: 323-2/2021/36

Ljubljana, 30. novembra 2022

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja **Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije** (v nadaljevanju: zavod), ki je na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju nosilec in izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja za območje Republike Slovenije.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o računovodskih izkazih zavoda za leto 2020, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere je evidence vodila Finančna uprava Republike Slovenije, in izrek mnenja o pravilnosti poslovanja zavoda v letu 2020.

Računsko sodišče je o **računovodskih izkazih zavoda** za leto 2020, z omejitvijo iz prejšnjega odstavka, izreklo **pozitivno mnenje**, ker meni, da revidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev zavoda na dan 31. 12. 2020 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke zavoda za tedaj končano leto.

O **pravilnosti poslovanja zavoda** v letu 2020 je računsko sodišče izreklo **mnenje s pridržkom**, ker je ugotovilo, da zavod kljub določilom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ni odločal o pravici zavarovanih oseb do skupinske obnovitvene rehabilitacije v upravnem postopku, temveč je pristojnost za odločanje prenesel na organizatorje skupinske obnovitvene rehabilitacije. V pogodbah o izvajanju programa zdravstvenih storitev zavod ni določil zmogljivosti, raziskav in drugih projektov, potrebnih za izvajanje dogovorjenega programa, v končnem obračunu za leto 2020 je izvajalcem nekatere storitve obračunal v nasprotju z merili iz Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2020 ter izvajalcem priznal več oziroma manj zdravstvenih storitev, kot so bile opravljene v letu 2020, ter ni začel izvajati analiz, ki jih je določal Splošni dogovor za pogodbeno leto 2020. Računsko sodišče je ugotovilo tudi, da je zavod izdajal odločbe o priznanju pravice do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja ter nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini več kot 2 meseca po prejemu vlog ter izplačeval ostala povračila stroškov opravljenih zdravstvenih storitev in nabavljenih medicinskih pripomočkov v Sloveniji, ki niso temeljila na izdani odločbi v upravnem postopku in so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov, kar ni bilo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku. Pri izbiri izvajalcev storitev v vrednosti najmanj 199.340 EUR zavod ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju. Zavod tudi ni ravnal v skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju, ker je javno uslužbenko ob premestitvi uvrstil v previsok plačni razred in ji zato izplačal za 739 EUR višjo plačo, javni uslužbenki ob premestitvi določil prenizek plačni razred in ji zato izplačal 2.335 EUR premalo plače, 11 javnim uslužbencem

izplačal preveč dodatka za stalno pripravljenost in javni uslužbenki neupravičeno izplačal položajni dodatek v znesku 363 EUR. Poleg tega je zavod v nasprotju z Zakonom o delovnih razmerjih javni uslužbenki zaposlil brez javne objave ter v nasprotju z Zakonom o javnih uslužbencih javnim uslužbencem zagotavljal pravice v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, in s tem obremenil javna sredstva v skupnem znesku 20.189 EUR.

Zavod je nepravilnosti odpravil med revizijo, računsko sodišče **odzivnega poročila ni zahtevalo.**

Kazalo

1. Uvod	9
2. Računovodski izkazi za leto 2020	13
2.1 Obrazložitev revizije	13
2.2 Bilanca stanja	14
2.2.1 Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	15
2.2.2 Dolgoročne finančne naložbe	16
2.2.3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja	16
2.2.4 Denarna sredstva	16
2.2.5 Kratkoročne terjatve in dani predujmi	17
2.2.5.1 Kratkoročne terjatve do kupcev	17
2.2.5.2 Kratkoročno dani predujmi	19
2.2.5.3 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	20
2.2.5.4 Druge kratkoročne terjatve	22
2.2.6 Neplačani odhodki	24
2.2.7 Aktivne časovne razmejitve	25
2.2.8 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	26
2.2.8.1 Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine	26
2.2.8.2 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	26
2.2.8.3 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	27
2.2.8.4 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	28
2.2.8.5 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	29
2.2.9 Neplačani prihodki	30
2.2.10 Pasivne časovne razmejitve	30
2.2.11 Lastni viri in dolgoročne obveznosti	31
2.2.11.1 Splošni sklad	31
2.2.11.2 Rezervni sklad	32
2.2.11.3 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	32
2.2.11.4 Druge dolgoročne obveznosti	32
2.2.12 Izvenbilančna evidenca	33
2.3 Izkaz prihodkov in odhodkov	34
2.3.1 Tekoči prihodki	34
2.3.2 Kapitalski prihodki	37
2.3.3 Transforni prihodki	37

2.3.4	Prejeta sredstva iz Evropske unije	38
2.3.5	Tekoči odhodki	38
2.3.5.1	Plače in drugi izdatki zaposlenim	38
2.3.5.2	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	40
2.3.5.3	Izdatki za blago in storitve	40
2.3.6	Tekoči transferi	42
2.3.6.1	Transferi posameznikom in gospodinjstvom	42
2.3.6.2	Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	43
2.3.6.3	Drugi tekoči domači transferi	44
2.3.6.4	Tekoči transferi v tujino	45
2.3.7	Investicijski odhodki	46
2.3.8	Presežek odhodkov nad prihodki	46
2.4	Izkaz računa finančnih terjatev in naložb	47
2.5	Izkaz računa financiranja	47
3.	Pravilnost poslovanja v letu 2020	48
3.1	Obrazložitev revizije	48
3.2	Plače in drugi izdatki za zaposlene	49
3.2.1	Sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas brez javne objave delovnega mesta	49
3.2.2	Zagotavljanje enakopravne dostopnosti do delovnega mesta	50
3.2.3	Določitev plačnega razreda	51
3.2.4	Stalna pripravljenost	52
3.2.5	Položajni dodatek	54
3.2.6	Promocija zdravja na delovnem mestu	55
3.3	Tekoči transferi	56
3.3.1	Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom	56
3.3.1.1	Povračilo stroškov zdravljenja v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda	56
3.3.1.2	Ostala povračila stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov	57
3.3.2	Nadomestila plač med začasno zadržanostjo od dela	58
3.3.3	Drugi tekoči domači transferi	61
3.3.3.1	Tekoči transferi izvajalcem zdravstvenega programa	61
3.3.3.2	Sofinanciranje obnovitvene rehabilitacije invalidov, udeležbe v organiziranih skupinah za usposabljanje ter letovanja otrok in šolarjev	66
3.4	Izdatki za blago in storitve ter investicijski odhodki	69
3.4.1	Izdatki za blago in storitve	69

3.4.1.1	Storitve čiščenja poslovnih prostorov	72
4.	Mnenje	75
4.1	Mnenje o računovodskih izkazih	75
4.2	Mnenje o pravilnosti poslovanja	75

1. Uvod

Revizijo računovodskih izkazov, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere evidence vodi Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS), in pravilnosti poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2020 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 22. 4. 2021.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja na podlagi revizije. Revizijo smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih ter o pravilnosti poslovanja. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi napake ali prevare ter tveganj za nastanek nepravilnosti. Pri ocenjevanju tveganj smo proučili notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov ter s pravilnostjo poslovanja, da bi določili okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazili mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja zavoda. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja o računovodskih izkazih in o pravilnosti poslovanja.

Cilj revizije je bil podati mnenje o:

- računovodskih izkazih zavoda za leto 2020, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere je evidence vodila FURS, in
- pravilnosti poslovanja zavoda v letu 2020.

Za dosego prvega cilja smo revidirali podatke, ki so evidentirani v poslovnih knjigah zavoda in izkazani v računovodskih izkazih:

- bilanci stanja na dan 31. 12. 2020,
- izkazu prihodkov in odhodkov od 1. 1. do 31. 12. 2020,
- izkazu računa finančnih terjatev in naložb od 1. 1. do 31. 12. 2020 ter
- izkazu računa financiranja od 1. 1. do 31. 12. 2020.

Za dosego drugega cilja smo preverili skladnost poslovanja s predpisi, ki veljajo za zavod na področju plač in drugih izdatkov za zaposlene, tekočih transferov ter javnega naročanja blaga in storitev ter investicij. V vzorec smo vključili poslovne dogodke, ki so se začeli v letu 2020, ter tudi poslovne

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 323-2/2021/4.

⁴ Uradni list RS, št. 43/13.

dogodke, ki so se začeli pred letom, na katero se nanaša revizija, a so vplivali na poslovanje v letu 2020. Pri preizkušanju posameznih zneskov je bilo izplačilo obravnavano kot zadnje dejanje v zaporedju med seboj povezanih dejanj. Če je bilo v zaporedju dejanj, ki se je končalo s preizkušnim izplačilom, kakšno dejanje v nasprotju s predpisi, smo preizkušeno izplačilo šteli za nepravilno.

Osnovni podatki o zavodu

Zavod je bil ustanovljen z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju⁵ (v nadaljevanju: ZZVZZ) 1. 3. 1992 kot nosilec in izvajalec javne službe obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: OZZ) za območje Republike Slovenije. Zavod nastopa v pravnem prometu samostojno in brez omejitev – v okviru dejavnosti, določenih z ZZVZZ, Statutom Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije⁶ (v nadaljevanju: statut) in drugimi splošnimi akti zavoda. Za svoje obveznosti zavod na podlagi 7. člena statuta odgovarja z vsemi sredstvi za izvajanje OZZ. Kot nosilec OZZ je zavod pristojen in zadolžen za vse naloge na tem področju, določene z ZZVZZ, kot izvajalec OZZ pa sprejema podrobnejše predpise o obveznem zavarovanju, s partnerji oblikuje in določa program zdravstvenih storitev v državi, zagotavlja in zbira ter razporeja sredstva za izvajanje zavarovanja ter zagotavlja zavarovanim osebam pravice v skladu z ZZVZZ.

OZZ obsega zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela ter zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Z obveznim zavarovanjem se zavarovanim osebam v obsegu, ki ga določa ZZVZZ, zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev, nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela in povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev.

Sredstva za OZZ se zagotavljajo s prispevki, ki jih zavodu plačujejo zavarovanci, delodajalci in drugi zavezanci, določeni z ZZVZZ. Prispevki se plačujejo od osnov, določenih z ZZVZZ, po proporcionalnih stopnjah.

Zavod, pristojne zbornice, združenja zdravstvenih in drugih zavodov ter organizacij, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, in Ministrstvo za zdravje (partnerji) se za vsako leto dogovorijo o programu storitev OZZ, opredelijo zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje, in določijo obseg sredstev (sklenejo splošni dogovor). Na tej podlagi se določijo izhodišča za izvajanje programov in za oblikovanje cen programov oziroma storitev ter druge podlage za sklepanje pogodb z izvajalci zdravstvene dejavnosti.

Zavod sklepa pogodbe z zdravstvenimi in drugimi zavodi ter organizacijami, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, in z zasebnimi zdravstvenimi delavci na podlagi njihovih ponudb za uresničevanje programov in storitev, ki jih zavod izbere na podlagi razpisa. Pogodbe določajo vrste, obseg in kakovost ter roke za uresničevanje programa oziroma zdravstvenih storitev na podlagi strokovnih standardov za posameznega izvajalca ali po dejavnostih. V pogodbi se določijo cene programov oziroma storitev, način obračunavanja in plačevanja ter nadzor nad uresničevanjem pogodbe, kakor tudi druge medsebojne pravice in obveznosti pogodbenih strank.

⁵ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19 in 189/20 – ZFRO.

⁶ Uradni list RS, št. 87/01 in 1/02 – popr.

Organi zavoda so skupščina, upravni odbor in generalni direktor.

Zavod upravlja **skupščina**, ki opravlja naslednje naloge:

- določa politiko in strategijo razvoja zdravstvenega zavarovanja;
- sprejema statut zavoda, izhodišča za organizacijo zavoda in splošne akte za uresničevanje pravic iz OZZ;
- določa finančni načrt zavoda, izhodišča in usmeritve za izvajanje in financiranje programa zdravstvenega zavarovanja in sprejme letno poročilo;
- obravnava druge zadeve in sprejema odločitve, za katere je pooblaščen z ZZVZZ.

Skupščino sestavlja 45 članov (25 predstavnikov zavarovancev in 20 predstavnikov delodajalcev, organiziranih v gospodarskih zbornicah in v drugih splošnih združenjih delodajalcev). Med predstavniki zavarovancev je 15 predstavnikov aktivnih zavarovancev, 7 predstavnikov upokoјencev, 2 predstavnika invalidov in 1 predstavnik kmetov, med predstavniki delodajalcev pa je 16 predstavnikov delodajalcev, ki jih volijo organizacije in delodajalci, organizirani v gospodarski zbornici in drugih združenjih delodajalcev, ter 4 predstavniki delodajalcev za področje državne uprave in negospodarskih javnih služb, ki jih imenuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada).

Upravni odbor je izvršilni organ skupščine, ki ji je za svoje delo tudi odgovoren. Opravlja naloge, določene s statutom, in naloge, za katere ga pooblasti skupščina. Sestavlja ga 11 članov, tako da so v njem ustrezno zastopani predstavniki delodajalcev in predstavniki aktivnih zavarovancev, upokoјencev, kmetov in invalidov. Na predlog delavcev zavoda skupščina imenuje 2 člana upravnega odbora.

Poslovodni organ zavoda je **generalni direktor**, ki je odgovoren za strokovnost in zakonitost dela zavoda, za svoje delo in za delo zavoda pa je odgovoren skupščini. Imenuje ga skupščina na predlog upravnega odbora za dobo 4 let, k imenovanju pa daje soglasje Državni zbor Republike Slovenije.

Generalni direktor je odgovoren za pripravo in predstavitev računovodskih izkazov v skladu z Zakonom o javnih financah⁷ in Zakonom o računovodstvu⁸ ter za pravilnost poslovanja. Odgovornost vključuje tudi vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi napake ali prevare, z izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter s pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah, ter s pravilnostjo poslovanja.

Sedež zavoda je v Ljubljani na Miklošičevi cesti 24. Zavod je organiziran tako, da je služba dostopna zavarovanim osebam na posameznih območjih ter oblikuje organizacijske enote za posamezna področja dejavnosti in za posamezna območja. Sestavljajo ga organizacijske enote: Direkcija in področna enota Informacijski center ter 10 območnih enot (v nadaljevanju: OE) s 45 izpostavami v Republiki Sloveniji.

⁷ Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US.

⁸ Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije je bila odgovorna oseba Marjan Sušelj do 2. 3. 2021 kot generalni direktor in od 3. 3. 2021 do 15. 3. 2021 kot vršilec dolžnosti generalnega direktorja, od 16. 3. 2021 dalje pa dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica.

2. Računovodski izkazi za leto 2020

2.1 Obrazložitev revizije

Zavod mora kot posredni uporabnik proračuna voditi poslovne knjige v skladu s predpisi, ki so bili temeljni kriterij pri presoji izkazovanja posameznih postavk izkazov in pri presoji pravilnosti sestavljanja računovodskih izkazov zavoda za leto 2020. Presodili smo, ali so računovodski izkazi sestavljeni v skladu z Zakonom o računovodstvu in naslednjimi pravili oziroma predpisi:

- Zakonom o javnih financah,
- Pravilnikom o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava⁹,
- Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava¹⁰,
- Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev¹¹,
- Pravilnikom o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava¹² in
- Slovenskimi računovodskimi standardi (2016)¹³.

Poleg predpisov smo pri preveritvah upoštevali tudi določila notranjih aktov zavoda.

Revizijske dokaze za izrek mnenja o računovodskih izkazih smo pridobili s preiskovanjem, poizvedovanjem in potrjevanjem, z opazovanjem, izračunavanjem ter analitičnimi postopki. Preizkušanje podrobnosti smo izvedli na primernem nestatističnem vzorcu evidentiranih poslovnih dogodkov.

⁹ Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 82/18 in 79/19.

¹⁰ Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16 in 80/19.

¹¹ Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15.

¹² Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06 – ZUE, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18.

¹³ Uradni list RS, št. 95/15, 74/16 – popr., 23/17, 57/18 in 81/18.

2.2 Bilanca stanja

Tabela 1 Skrajšana bilanca stanja

Postavka	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
SREDSTVA	741.348.841	815.828.876	91
DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	20.721.659	19.596.244	106
Neopredmetena sredstva	1.592.174	2.374.446	67
Opredmetena osnovna sredstva	19.051.014	17.156.015	111
Dolgoročne finančne naložbe	11.132	11.132	100
Dolgoročne terjatve iz poslovanja	67.339	54.651	123
KRATKOROČNA SREDSTVA IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	720.627.182	796.232.632	91
Denarna sredstva	33.775.294	120.711.315	28
Kratkoročne terjatve	429.693.341	367.685.506	117
Dani predujmi in varščine	3.177.620	1.924.218	165
Neplačani odhodki	253.879.340	305.871.515	83
Aktivne časovne razmejitve	101.587	40.078	253
Aktivni konti izvenbilančne evidence	19.649.121	17.409.085	113
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	741.348.841	815.828.876	91
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	686.975.647	675.697.304	102
Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	297.202.695	306.216.044	97
Neplačani prihodki	373.709.769	367.452.998	102
Pasivne časovne razmejitve	16.063.183	2.028.262	792
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	54.373.194	140.131.572	39
Splošni sklad	54.295.943	105.148.001	52
Rezervni sklad	0	34.811.903	0
Dolgoročno razmejeni prihodki	69.864	56.577	123
Druge dolgoročne obveznosti	7.387	115.091	6
<i>Pasivni konti izvenbilančne evidence</i>	<i>19.649.121</i>	<i>17.409.085</i>	<i>113</i>

Vir: bilanca stanja zavoda na dan 31. 12. 2020.

Bilančna vsota zavoda je na dan 31. 12. 2020 znašala 741.348.841 EUR in je bila za 74.480.035 EUR ali 9 % nižja od stanja preteklega leta. Znižanje je predvsem posledica znižanja kratkoročnih sredstev (denarnih sredstev in neplačanih odhodkov) na aktivni strani in znižanja lastnih virov na pasivni strani.

Zneska terjatev za neplačane prispevke iz naslova prispevkov za OZZ, za katere je analitično evidenco po zavezcih v pretežni meri vodila FURS, v manjši meri pa zavod, v reviziji nismo potrjevali.

2.2.1 Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Tabela 2 Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev

v EUR						
	Neopredmetena sredstva	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in druga opredmetena sredstva	Skupaj opredmetena osnovna sredstva	Skupaj
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(3)+(4)+(5)	(7)=(2)+(6)
Nabavna vrednost						
Stanje 1. 1. 2020	12.486.890	1.155.780	33.530.350	25.472.876	60.159.006	72.645.896
Povečanja	156.562	0	9.980	4.293.221	4.303.201	4.459.763
Zmanjšanja	(95.263)	0	(689)	(4.121.849)	(4.122.538)	(4.217.801)
Stanje 31. 12. 2020	12.548.189	1.155.780	33.539.641	25.644.248	60.339.669	72.887.858
Popravek vrednosti						
Stanje 1. 1. 2020	10.112.444	0	22.152.099	20.850.892	43.002.991	53.115.435
Amortizacija	938.834	0	721.442	1.685.358	2.406.800	3.345.634
Zmanjšanja	(95.263)	0	(582)	(4.120.554)	(4.121.136)	(4.216.399)
Stanje 31. 12. 2020	10.956.015	0	22.872.959	18.415.696	41.288.655	52.244.670
Neodpisana vrednost						
Stanje 1. 1. 2020	2.374.446	1.155.780	11.378.251	4.621.984	17.156.015	19.530.461
Stanje 31. 12. 2020	1.592.174	1.155.780	10.666.682	7.228.552	19.051.014	20.643.188

Vir: knjigovodske evidence zavoda.

Neopredmetena sredstva se v celoti nanašajo na dolgoročne premoženjske pravice. Njihova neodpisana vrednost se je v letu 2020 zmanjšala za 33 % oziroma 782.272 EUR, ker je bila vrednost novih nabav v letu 2020 manjša od obračunane amortizacije za ta sredstva. Nabavna vrednost se je zaradi nakupa licenc za sistemsko programsko opremo povečala za 156.562 EUR.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazal **zemljišča** v vrednosti 1.155.780 EUR oziroma v enaki vrednosti kot leto poprej.

Največji delež vrednosti **zgradb** v neodpisani vrednosti 10.666.682 EUR predstavljajo poslovni objekti za opravljanje dejavnosti zavoda (10.409.208 EUR), manjši del pa počitniški objekti (185.193 EUR) in stanovanja (72.281 EUR). **Povečanje** vrednosti zgradb se nanaša na projekt prenove izpostave Radovljica OE Kranj (9.980 EUR). **Zmanjšanje** nabavne vrednosti zgradb predstavlja izločitev alarmnega sistema v poslovni stavbi izpostave Slovenska Bistrica OE Maribor (689 EUR).

Nabavna vrednost **opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev** se je povečala za 4.293.221 EUR zaradi nakupov računalniške opreme (3.811.567 EUR), pisarniškega pohištva in birotehnične opreme (288.034 EUR), klimatskih naprav ter opreme za ogrevanje (11.402 EUR), ostale opreme (137.153 EUR) in drobnega inventarja (45.065 EUR). **Zmanjšanje** nabavne vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev (4.121.849 EUR) je posledica izločitev

računalniške opreme, ostale nefunkcionalne opreme ter drobnega inventarja, izločitev pisarniške in birotehnične opreme, osebnih avtomobilov ter izločitve klimatskih naprav ter opreme za ogrevanje.

Zavod je v letu 2020 obračunal in evidentiral **amortizacijo** v znesku 3.345.634 EUR, od tega za neopredmetena sredstva 938.834 EUR, zgradbe 721.442 EUR, opremo in druga opredmetena sredstva pa 1.685.358 EUR.

2.2.2 Dolgoročne finančne naložbe

Med **dolgoročnimi finančnimi naložbami** je zavod na dan 31. 12. 2020 enako kot leto poprej izkazoval delnice Pomurke d.d., Murska Sobota – v stečaju (9.876 EUR) in poslovni delež v PSK d.o.o. Krško (1.256 EUR).

2.2.3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja

Tabela 3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja

Dolgoročne terjatve iz poslovanja	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Druge dolgoročne terjatve iz poslovanja	69.864	56.576	123
Prenos na kratkoročni del	(2.525)	(1.925)	131
Skupaj	67.339	54.651	123

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 med **dolgoročnimi terjatvami iz poslovanja** izkazoval predvsem terjatve od vplačil v rezervne sklade, ustanovljene za kritje stroškov rednega upravljanja posameznih nepremičnih, v skladu s 119. členom Stvarnopravnega zakonika¹⁴ (63.112 EUR), sporne terjatve iz naslova preveč izplačanega nadomestila zaradičasne zadržanosti od dela na osnovi sodne poravnave, ki se odplačujejo obročno (3.700 EUR), in terjatev za vračilo šolnine (2.246 EUR). Del dolgoročnih terjatev iz poslovanja, ki je zapadel v plačilo v letu 2021, je bil v bilanci stanja izkazan med kratkoročnimi terjatvami ter se nanaša na vračilo šolnin in terjatev iz naslova preveč izplačanega nadomestila zaradičasne zadržanosti od dela (2.525 EUR).

2.2.4 Denarna sredstva

Zavod je med denarnimi sredstvi na dan 31. 12. 2020 izkazoval denarna sredstva na podračunu v sistemu enotnega zakladniškega računa države v znesku 33.775.294 EUR. V primerjavi s preteklim

¹⁴ Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20.

letom so se zmanjšala za 86.936.021 EUR oziroma 72 %, saj je zavod poravnal vse svoje zapadle obveznosti.

2.2.5 Kratkoročne terjatve in dani predujmi

Tabela 4 Kratkoročne terjatve in dani predujmi

Kratkoročne terjatve ter dani predujmi in varščine	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do kupcev	33.919.802	30.617.818	111
Kratkoročno dani predujmi	3.177.620	1.924.218	165
Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	56.053.004	5.191.650	1080
Druge kratkoročne terjatve	339.720.535	331.876.038	102
Skupaj	432.870.961	369.609.724	117

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Stanje **kratkoročnih terjatev in danih predujmov** na dan 31. 12. 2020, ki predstavljajo največji delež (58 %) bilančne vsote zavoda, se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 17 % predvsem zaradi za 50.861.354 EUR oziroma 980 % večjih terjatev do uporabnikov enotnega kontnega načrta. Največji delež (78 %) med njimi predstavljajo kratkoročne terjatve do zavezancev za prispevke za OZZ (338.201.279 EUR), za katere je analitično evidenco po zavezancih v pretežni meri vodila FURS, v manjši meri pa zavod (povezava s točko 2.2.5.4). Zneska terjatev za neplačane prispevke, za katere je analitično evidenco vodila FURS, v reviziji nismo potrjevali.

2.2.5.1 Kratkoročne terjatve do kupcev

Tabela 5 Kratkoročne terjatve do kupcev

Kratkoročne terjatve do kupcev	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	2.616.047	705.730	371
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	31.301.230	29.910.163	105
Prenos iz dolgoročnega dela	2.525	1.925	131
Skupaj	33.919.802	30.617.818	111

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazoval **terjatve do kupcev** v znesku 33.919.802 EUR oziroma za 3.301.984 EUR več kot leto poprej predvsem zaradi večjih terjatev do kupcev v državi.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazoval največje odprte **terjatve do kupcev v državi** do naslednjih družb: GSK d.o.o., Ljubljana v znesku 1.259.957 EUR (za popust na dogovorjeno ceno zdravila),

Roche d.o.o. v znesku 1.020.991 EUR (za popust na dogovorjeno ceno zdravila), Vzajemna d.v.z. v znesku 90.877 EUR (uporabnina kartice zdravstvenega zavarovanja v sistemu on-line, stroški nadomeščanja kartice zdravstvenega zavarovanja, najemnina in stroški poslovnih prostorov, zdravstvene storitve v tujini), Generali d.d. v znesku 57.837 EUR in Triglav ZZ, d.d. v znesku 53.665 EUR (uporabnina kartice zdravstvenega zavarovanja v sistemu on-line, stroški nadomeščanja kartice zdravstvenega zavarovanja, zdravstvene storitve v tujini) in Vidim d.o.o. v znesku 57.628 EUR (v celoti sporni terjatvi na podlagi tožbe za ugotovljene nepravilnosti v nadzorih, od leta 2016 v znesku 43.228 EUR ter od leta 2019 v znesku 14.400 EUR).

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazoval **terjatve do kupcev v tujini** v znesku 31.301.230 EUR, ki predstavljajo predvsem (v znesku 31.297.494 EUR) terjatve iz mednarodnega zdravstvenega zavarovanja – konvencije do držav članic Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora¹⁵ ter do drugih držav izven Evropske unije (Švica, Makedonija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora ter Avstralija). V letu 2020 je zavod enako kot leta poprej sodeloval s 36 državami.

Zavod obračunava tujim državam stroške za opravljene zdravstvene storitve zavarovancem teh držav, ki so jih uveljavljali v Republiki Sloveniji, in sicer državam članicam Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora ter Švici na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti¹⁶ in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti¹⁷. Z ostalimi državami je Republika Slovenija sklenila bilateralne sporazume, in sicer Sporazum o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo¹⁸, Sporazum o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino¹⁹, Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju²⁰, Sporazum med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju²¹ in Sporazum o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije²².

¹⁵ Norveška, Islandija in Liechtenstein.

¹⁶ UL L št. 166 z dne 30. 4. 2004, str. 1.

¹⁷ UL L št. 284 z dne 30. 10. 2009, str. 1.

¹⁸ Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo (Uradni list RS, št. 35/00) in Uredba o ratifikaciji Administrativnega sporazuma o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo (Uradni list RS, št. 80/00 in 11/01).

¹⁹ Zakon o ratifikaciji sporazuma o Socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (Uradni list RS, št. 37/08 in 23/11).

²⁰ Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju ter Administrativnega dogovora o izvajanju sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju (Uradni list RS, št. 30/10).

²¹ Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju ter Administrativnega dogovora o izvajanju sporazuma med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju (Uradni list RS, št. 66/11).

²² Zakon o ratifikaciji Sporazuma o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije (Uradni list RS-MP, št. 16/11).

Evropska zakonodaja in bilateralni sporazumi določajo plačilne roke. Na podlagi uredb za Evropsko unijo, Evropski gospodarski prostor in Švico je rok plačila dejanskih stroškov 18 mesecev po prejemu dokumentacije, rok plačila pavšalov je 18 mesecev po objavi pavšalnega zneska v Uradnem listu EU, medtem ko se roki plačil dejanskih stroškov in pavšalov po sporazumih gibljejo od 2 mesecev do 6 mesecev. Za mednarodne terjatve (in obveznosti) so bili zaradi epidemije covid-19 vsi roki za predložitev in poravnavo terjatev (in obveznosti) za države članice Evropske unije na podlagi Sklepa št. H9 z dne 17. junija 2020 o odložitvi rokov iz členov 67 in 70 Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter iz Sklepa št. S9 zaradi pandemije COVID-19²³ in Sklepa št. H11 z dne 9. decembra 2020 o odložitvi rokov iz členov 67 in 70 Uredbe (ES) št. 987/2009 ter iz Sklepa št. S9 zaradi pandemije COVID-19²⁴, ki se uporablja od 10. 12. 2020, podaljšani do 30. 6. 2021.

Največje terjatve do kupcev v tujini iz naslova mednarodnega zdravstvenega zavarovanja na dan 31. 12. 2020 je zavod izkazoval do Avstrije (11.631.097 EUR), Nemčije (7.066.581 EUR), Italije (5.118.155 EUR) in Hrvaške (3.967.795 EUR). V primerjavi z letom poprej so se te terjatve povečale za 5 % oziroma za 1.394.676 EUR, od tega največ pri Italiji (1.508.586 EUR), ker je več tujih zavarovancev koristilo zdravstvene storitve pri slovenskih izvajalcih.

2.2.5.2 Kratkoročno dani predujmi

Tabela 6 Kratkoročno dani predujmi

Kratkoročno dani predujmi	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Izvajalcem zdravstvene dejavnosti	2.264.007	950.865	238
Dobaviteljem – služba	4.042	7.650	53
Za zdravljenje v tujini	567.202	935.621	61
Za denarne dajatve	27.739	30.082	92
Za konvencije	314.630	0	/
Skupaj	3.177.620	1.924.218	165

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Predujmi izvajalcem zdravstvene dejavnosti, ki so bili konec leta 2020 izkazani v znesku 2.264.007 EUR, so bili dani na podlagi pogodb izvajalcem, ki niso uporabniki enotnega kontnega načrta. V primerjavi z letom poprej so bili višji za 138 % (za 1.313.142 EUR) zaradi s 1. 11. 2020 z Aneksom št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2020²⁵ sprejetih novih izhodišč za izračun cen, ki so veljale od 1. 1. 2020 oziroma od 1. 7. 2020 dalje (od tega dvig plačne lestvice in dvig vrednosti regresa s 1. 1. 2020 s poračunom za obdobje od januarja do oktobra 2020 ter na novo sprejet dodatek za delovno uspešnost s 1. 7. 2020 s poračunom za obdobje od julija do oktobra 2020).

²³ UL C št. 259 z dne 7. 8. 2020, str. 9.

²⁴ UL C št. 170 z dne 6. 5. 2021, str. 4.

²⁵ Št. 1720-1/2020-A1 z dne 22. 10. 2020.

Konec leta 2020 je zavod izkazoval največ danih predujmov izvajalcem zdravstvene dejavnosti s koncesijo, med katerimi je največ specialistov – zasebnikov, zobozdravnikov in splošnih zdravnikov zasebnikov, in sicer v zneskih, manjših od 10.000 EUR. Zavod je izkazoval akontacije, večje od 70.000 EUR, do družb Terme Krka, d.o.o., Novo mesto v znesku 110.237 EUR ter Thermana d.d. v znesku 73.874 EUR.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazoval **predujme za zdravljenje v tujini** v znesku 567.202 EUR, kar je za 368.419 EUR manj kot leto poprej predvsem zaradi manjšega števila danih predujmov izvajalcem dejavnosti za zdravljenje v tujini²⁶, ki jih zahtevajo tuji izvajalci zdravstvenih storitev za začetek obravnave zavarovanih oseb, napotenih na zdravljenje v tujino.

Zavod je konec leta 2020 izkazoval tudi predujem na podlagi bilateralnega sporazuma z Makedonijo v znesku 314.630 EUR.

2.2.5.3 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Tabela 7 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države	35.207.031	5.017.238	702
Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države – agentski posli	7.908.526	0	/
Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države	7.357.133	71.555	/
Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna občine	5.523.744	42.479	/
Terjatve do ZPIZ ¹⁾	56.570	60.378	94
Skupaj	56.053.004	5.191.650	1.080

Opomba: ¹⁾ Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ).

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države predstavljajo terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 35.202.173 EUR, še nezaračunane terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 7.908.526 EUR ter dani predujmi za službo v znesku 4.858 EUR.

Terjatve do Ministrstva za zdravje so predstavljale terjatve za:

- povračila stroškov upravičencem na podlagi interventne zakonodaje v znesku 22.362.419 EUR,
- povračila stroškov za pripravnike, sekundarije in specializante v znesku 12.760.368 EUR,
- povračilo dodatka za delo v rizičnih razmerah za zaposlene v zavodu v znesku 82.950 EUR in dobropis za povračilo prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje v znesku 3.564 EUR.

²⁶ Med njimi največji za 401.334 EUR, ki je bil v celoti izravnán 24. 12. 2021.

Na podlagi interventne zakonodaje se konec leta 2020 izkazane terjatve do Ministrstva za zdravje (22.362.419 EUR) nanašajo na povračila stroškov:

- izvedenih mikrobioloških preiskav na virus bolezni covid-19 v znesku 13.200.905 EUR na podlagi 41. člena Zakona o začasni ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19²⁷ (v nadaljevanju: ZZUOOP),
- cepiva in cepljenja proti gripi v znesku 622.674 EUR na podlagi petega odstavka 38. člena ZZUOOP in v znesku 61.586 EUR na podlagi 31. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19²⁸,
- zdravljenja bolnikov s covidom-19 v znesku 8.420.847 EUR na podlagi 67.č člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021²⁹,
- nadomestila za bolniške odsotnosti, od tega 46.550 EUR na podlagi 20. člena ZZUOOP in 9.857 EUR na podlagi 56. člena Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo³⁰ (v nadaljevanju: ZIUZEOP).

2.2.5.3.a Ugotovili smo, da je zavod izkazal terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 56.407 EUR in neplačane prihodke v enakem znesku. Terjatve se nanašajo na terjatve za povračilo kratkotrajne odsotnosti z dela na podlagi 20. člena ZZUOOP v znesku 46.550 EUR in terjatve za povračilo nadomestila v breme delodajalcev in samostojnih zavezancev na podlagi 56. člena ZIUZEOP v znesku 9.857 EUR. Zavod je v navedenih primerih le izvajalec poslovanja za tuj račun (agent), zato se lahko zneski teh poslov izkazujejo le v okviru kontov bilance stanja. Vendar je zavod te posle obenem izkazal med tekočimi transferi, in sicer med transferi posameznikom in gospodinjstvom – boleznine, sprva v vrednosti 56.326 EUR, ki je bila na dan 31. 12. 2020 zmanjšana za znesek 1.923 EUR, med tekočimi transferi v sklade socialnega zavarovanja v znesku 80 EUR in med tekočimi transferi v državni proračun v znesku 1 EUR. Zaradi tega so bili tekoči transferi leta 2020 za posle, ki jih je zavod opravil za tuj račun, previsoko izkazani za 54.484 EUR in posledično je bil za enak znesek previsoko izkazan presežek odhodkov nad prihodki (povezava s točkami 2.2.9.a, 2.3.6.a in 2.3.8.a).

Pojasnilo zavoda

Zavod je pri izplačevanju nadomestil do konca leta 2020 uspel zagotoviti ustrezno programsko podporo za izvedbo ustreznih poslovnih dogodkov, vezanih na ukrep po 20. členu ZZUOOP, medtem ko programske podpore za izvedbo ustreznih poslovnih dogodkov, vezanih na ukrep po 56. členu ZIUZEOP, do konca poslovnega leta 2020 ni dodelal.

Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države in občine v znesku 12.880.877 EUR (za 12.766.843 EUR več kot leto poprej) predstavljajo predujmi izvajalcem zdravstvene dejavnosti v

²⁷ Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE.

²⁸ Uradni list RS, št. 203/20.

²⁹ Uradni list RS, št. 75/19, 61/20 – ZDLGPE, 133/20 in 174/20 – ZIPRS2122.

³⁰ Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE.

znesku 12.806.737 EUR³¹ in kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države in občine za službo in trg v znesku 74.140 EUR.

Predujmi izvajalcem zdravstvene dejavnosti so bili dani na podlagi pogodb izvajalcem, ki so uporabniki enotnega kontnega načrta. V primerjavi z letom poprej, ko so bili izkazani v znesku 39.848 EUR, so bili višji zaradi s 1. 11. 2020 z Aneksom št. 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2020 sprejetih novih izhodišč za izračun cen, ki so veljale od 1. 1. 2020 oziroma od 1. 7. 2020 dalje, ter tudi zaradi konec leta 2019 z Odlokom o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2018 do 2020³² določene omejitve porabe izdatkov za zdravstveno blagajno.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 izkazoval **terjatve do ZPIZ** v znesku 56.570 EUR za december 2020.

2.2.5.4 Druge kratkoročne terjatve

Tabela 8 Druge kratkoročne terjatve

Druge kratkoročne terjatve	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij	1.450.569	1.499.541	97
Druge kratkoročne terjatve in terjatve za vstopni DDV	68.687	56.018	123
Terjatve do zavezancev za prispevke za socialno varnost	338.201.279	330.320.479	102
Skupaj	339.720.535	331.876.038	102

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij predstavljajo terjatve do zavarovalnic za pavšalne odškodnine v znesku 1.286.508 EUR, terjatve do zavoda za izplačana nadomestila plač zaposlenim zaradi bolezni, nege družinskega člana, spremstva in krvodajalstva v znesku 92.400 EUR, terjatve za preveč plačane davke in prispevke v znesku 66.176 EUR³³ in terjatve za invalidnine ZPIZ v znesku 5.485 EUR.

Druge kratkoročne terjatve predstavljajo predvsem terjatve za preveč izplačana povračila pravnim osebam v znesku 30.467 EUR in za vračilo stroškov zdravniške specializacije v znesku 19.995 EUR.

Terjatve do zavezancev za prispevke za socialno varnost so terjatve do zavezancev za plačilo prispevkov za OZZ, ki so za 2 % večje kot leto poprej. Zavod je večino terjatev (321.796.198 EUR oziroma 95 %) evidentiral na podlagi določb Navodila nadzornikom za evidentiranje terjatev javnofinančnih prihodkov, terjatve javnofinančnih prihodkov, posredovane v davčno izvršbo, in odpis

³¹ Od tega 7.297.506 EUR predujmov zdravstvenim izvajalcem, katerih ustanoviteljica je država, ter 5.509.231 EUR predujmov zdravstvenemu izvajalcu, katerega ustanoviteljica je občina.

³² Uradni list RS, št. 82/18.

³³ Od tega akontacija davka od dohodkov pravnih oseb 65.260 EUR.

terjatev javnofinančnih prihodkov. Za te terjatve je analitično evidenco po posameznem zavezancu vodila FURS.

Zapadle terjatve za prispevke za socialno varnost so po evidencah FURS na dan 31. 12. 2020 znašale 92.733.845 EUR, med njimi je 46.614.890 EUR pogojno izterljivih. FURS je zaradi neizterljivosti v letu 2020 odpisala za 12.666.562 EUR terjatev za prispevke za OZZ, od tega 4.562.010 EUR 8.822 fizičnim osebam in 8.104.552 EUR 2.112 pravnim osebam.

Tabela 9 Neplačani prispevki za socialno varnost na dan 31. 12. 2020

Neplačani prispevki	Fizične osebe 31. 12. 2020 v EUR	Pravne osebe 31. 12. 2020 v EUR	Skupaj 31. 12. 2020 v EUR
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)
Zapadle terjatve	61.978.803	30.755.042	92.733.845
Nezapadle terjatve			229.062.353
Skupaj			321.796.198

Vir: Dogovor o posredovanju podatkov med FURS in ZZS – Poročila za obdobje od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020, št. 0211-12/2020-4 z dne 28. 1. 2021.

FURS je v obdobju od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 za 53.376.397 EUR dolga izdala sklepe o davčni izvršbi, na podlagi teh sklepov pa je izterjala 17.462.318 EUR plačil. V letu, na katero se nanaša revizija, je FURS izvedla 503 nadzore na področju prispevkov za zdravstveno zavarovanje, na podlagi katerih je dodatno odmerila te prispevke v znesku 2.854.512 EUR.³⁴

Zavod je v letu 2019 zaradi sprememb v poslovanju zavoda³⁵ v sodelovanju s FURS pričel prenavljati protokole. V okviru prenove področja prispevkov za OZZ in ukinitve funkcije revizorjev zavarovanja sta prenehala veljati protokol 2 in protokol 3. Posledično se je z namenom ohranitve in nadgraditve izmenjave podatkov pripravil nov protokol 13³⁶. V začetku leta 2020 je zavod v sodelovanju s FURS zaradi uvedbe novega režima izmenjave podatkov o stanju dolga fizičnih in pravnih oseb prenovil

³⁴ Poročilo o dodatno odmerjenih prispevkih za zdravstveno zavarovanje v postopkih davčnega nadzora za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2020, št. 061-48/2020-9 z dne 29. 7. 2020 in Poročilo o dodatno odmerjenih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje v postopkih davčnega nadzora za obdobje od 1. 7. do 31. 12. 2020, št. 061-71/2021-2 z dne 29. 1. 2021.

³⁵ Prenehanje izvajanja funkcije revizorjev zavarovanja s 1. 4. 2019, začetek izvajanja postopkov mednarodnih izvršb in uvedba elektronske izmenjave potrdil o upravičeni zadržanosti od dela.

³⁶ V novem protokolu je izpuščen del poročil iz protokola 3, ohranjena so vsa dosedanja poročila iz knjigovodskih evidenc FURS o prispevkih OZZ (protokol 2) in izvedenih kumulativnih davčnih nadzorih (del protokola 3). Dodano je bilo novo poročilo o terjativah in dolžnikih v insolvenčnih postopkih. Ohranjeno je bilo posredovanje podatkov FURS, in sicer o dodatno kumulativno odmerjenih prispevkih za OZZ v postopkih davčnega nadzora, in na novo dodano poročanje FURS o številu dolžnikov in o pripadajočem stanju dolga za OZZ dolžnikov, pri katerih je bil začet insolventni postopek.

protokol 4³⁷. Na novo je bilo s protokolom 10 urejeno področje mednarodne izterjave prispevkov, kjer zavod deluje kot posrednik med FURS in tujimi organi izterjave.

Kljub temu da zneska terjatev za neplačane prispevke, vodenih pri FURS in evidentiranih v poslovnih knjigah zavoda, v reviziji nismo potrjevali, pa opozarjamo, da so terjatve za neplačane prispevke in neplačani prispevki precenjeni za tisti del nerazporejenih plačil (od 3.121.783 EUR), kjer je bil pri plačilu naveden napačen sklic, oziroma za tisti del terjatev, ki se niso zapirale s pripadajočimi plačili, ampak šele ob zapadlosti (povezava s točko 2.2.12).

Zavod vodi analitično evidenco o obremenitvah, plačilih in stanju terjatev ali obveznosti za prispevke OZZ za osebe, ki so vključene v OZZ na podlagi 11., 12., 13., 14. in 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZZVZZ (v nadaljevanju: samoplačniki). Na dan 31. 12. 2020 je bilo v OZZ kot samoplačniki vključeno 40.230 oseb³⁸ oziroma 2.858 oseb manj kot leto poprej. Zavod je 31. 12. 2020 izkazoval za 16.405.081 EUR terjatev za neplačane prispevke OZZ za samoplačnike, med katerimi je 93 % oziroma 15.295.041 EUR zapadlih terjatev. Od vseh zapadlih terjatev je bilo 5 % oziroma 781.516 EUR terjatev pogojno izterljivih. Zadnji dan leta 2020 je bilo v postopku izterjave, ki ga izvaja FURS, za 11.457.005 EUR oziroma 75 % vseh zapadlih terjatev. V letu 2020 je FURS z izvršbami izterjala 1.244.278 EUR. Zavod je konec leta 2020 odpisal 356.970 EUR³⁹ terjatev do samoplačnikov, ki so izpolnjevali pogoje za odpis po ZDavP-2. Zavod je v letu 2020 samoplačnikom izdal 46.067 opominov, 17.544 odločb o neplačanih prispevkih in predal v izvršbo na FURS približno 16.000 izvršilnih naslovov.

2.2.6 Neplačani odhodki

Tabela 10 Neplačani odhodki

Neplačani odhodki	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Tekoči odhodki	4.178.688	4.126.178	101
Tekoči transferi	249.700.652	301.745.337	83
Skupaj	253.879.340	305.871.515	83

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

³⁷ Podatki se po novem prenašajo dnevno in ne več tedensko, s čimer ima zavod dostop do novejših podatkov o stanju dolga iz neplačanih prispevkov OZZ.

³⁸ Večina samoplačnikov (99 %) je bila zavarovana po 20. točki prvega odstavka 15. člena ZZZVZZ – osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po eni izmed ostalih točk prvega odstavka 15. člena ZZZVZZ.

³⁹ Na podlagi 105. člena Zakona o davčnem postopku (v nadaljevanju: ZDavP-2; Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US in 203/20 – ZIUPOPĐVE) je zavod odpisal za 598 EUR terjatev, ki niso presegale 1 EUR, in za 356.372 EUR terjatev zaradi drugih razlogov, opredeljenih v ZDavP-2 (absolutno zastaranje terjatev, zaključen osebni stečaj, terjatev umrlega samoplačnika ni presegala 80 EUR).

Neplačani odhodki so odhodki, ki do konca leta 2020 še niso bili poravnani, vendar so že nastali v obračunskem obdobju, za katero se sestavlja bilanca stanja, in so bili konec leta 2020 izkazani v znesku 253.879.340 EUR. V primerjavi z letom poprej je stanje manjše za 51.992.175 EUR oziroma 17 %. Največ neplačanih odhodkov (60 %) se nanaša na priznane, a še neplačane programe in storitve zdravstvene dejavnosti.

Neplačani tekoči odhodki so se nanašali na obveznosti do drugih dobaviteljev zavoda, katerih storitve oziroma blago se ne nanaša na zdravstveno dejavnost oziroma katerih storitve in blago niso transferi (1.333.692 EUR), na obveznosti za decembrske plače in druge prejemke zaposlenih na zavodu (2.452.381 EUR) in na obveznosti za preveč plačane prispevke iz naslova prispevkov za OZZ po evidenci zavoda (392.615 EUR).

Neplačani tekoči transferi v skupnem znesku 249.700.652 EUR so se nanašali na:

- bolnišnice, socialnovarstvene zavode, Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ), Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano ter nekatere druge izvajalce v znesku 84.333.066 EUR (34 %),
- zdravstvene domove, lekarne in nekatere druge izvajalce v znesku 37.674.827 EUR (15 %),
- zasebne izvajalce zdravstvenih storitev (ambulante, lekarne, dobavitelji medicinsko-tehničnih pripomočkov) v znesku 31.000.155 EUR (13 %),
- denarna povračila v znesku 70.854.374 EUR (28 %),
- neplačane obveznosti do zdravstvenih zavarovalnih institucij drugih držav v skladu z mednarodnimi sporazumi, konvencijami in do tujih zdravstvenih ustanov za zdravljenje naših državljanov v tujini v znesku 25.838.230 EUR (10 %).

2.2.7 Aktivne časovne razmejitve

Tabela 11 Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Vrednotnice	8.707	3.307	263
Vračunani prihodki zaradi podaljšanja proračunskega leta	54.187	34.671	156
Prehodno nezaračunani prihodki za prejete predujme in varščine	38.693	2.100	1.843
SKUPAJ	101.587	40.078	253

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Na dan 31. 12. 2020 je zavod med **aktivnimi časovnimi razmejitvami** izkazal vnaprej vračunane prihodke zaradi podaljšanja proračunskega leta (54.187 EUR), predujem za vrednotnice (kartica Urbana, parkirne kartice) in navitje poštinskih strojev (8.707 EUR) ter prejete predujme za

pokrivanje stroškov projekta JADECARE⁴⁰, ki je namenjen prenosu dobrih praks integrirane zdravstvene obravnave, osredotočene na pacienta, v slovenski zdravstveni sistem (38.690 EUR).

2.2.8 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Tabela 12 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine	38.693	2.100	1843
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	2.106.416	1.932.927	109
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	59.900.600	71.209.125	84
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	71.750.610	66.915.785	107
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	163.406.376	166.156.107	98
Skupaj	297.202.695	306.216.044	97

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

2.2.8.1 Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine

Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine na dan 31. 12. 2020 so se skoraj v celoti nanašale na prejeti predujem NIJZ v znesku 38.690 EUR za pokrivanje stroškov projekta JADECARE.

2.2.8.2 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Tabela 13 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Obveznosti za čiste plače in nadomestila plač	1.251.008	1.170.039	107
Obveznosti za prispevke iz kosmatih plač in drugih prejemkov zaposlenih	445.469	410.937	108
Obveznosti za davke iz plač in drugih prejemkov zaposlenih	276.168	242.301	114
Druge kratkoročne obveznosti do zaposlenih	133.771	109.650	122
Skupaj	2.106.416	1.932.927	109

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

⁴⁰ Zavod in NIJZ sta 20. 11. 2020 podpisala Pogodbo o sodelovanju pri izvajanju skupnega ukrepa "Joint Action on Implementation of digitally enabled integrated person-centred care", s kratkim nazivom "JADECARE". Trajanje projekta od 1. 10. 2020 do 1. 10. 2023.

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih na dan 31.12.2020 se nanašajo na čiste plače in nadomestila plač, prispevke in davke iz plač in drugih prejemkov ter druge obveznosti (prevoz, prehrana, odpravnine, jubilejne nagrade) do zaposlenih za december 2020.

2.2.8.3 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Tabela 14 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	33.918.521	43.020.193	79
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi – dejavnost</i>	<i>32.652.530</i>	<i>41.601.992</i>	<i>78</i>
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi – služba</i>	<i>1.265.991</i>	<i>1.418.201</i>	<i>89</i>
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini	25.855.309	27.933.162	93
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini – dejavnost</i>	<i>25.838.206</i>	<i>27.924.149</i>	<i>93</i>
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini – služba</i>	<i>17.103</i>	<i>9.013</i>	<i>190</i>
Prenos dela dolgoročnih obveznosti	126.770	255.770	50
Skupaj	59.900.600	71.209.125	84

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi so se konec leta 2020 nanašale predvsem na obveznosti do zasebnih izvajalcev zdravstvenih storitev, zasebnih lekarn in dobaviteljev medicinsko-tehničnih pripomočkov (32.652.530 EUR).

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini so se nanašale predvsem na obveznosti zavoda do tujih nosilcev zdravstvenega zavarovanja za stroške zdravstvenih storitev, ki so jih v tujini uveljavljale zavarovane osebe iz Republike Slovenije med stalnim in začasnim bivanjem v drugih državah (25.821.382 EUR), od tega največ do Hrvaške (10.630.925 EUR), Nemčije (5.357.712 EUR) in Avstrije (2.377.841 EUR). Zmanjšanje za 7 % se nanaša na toliko manjše dejanske stroške po zakonodaji Evropske unije.

Med kratkoročnimi obveznostmi do dobaviteljev zavod v bilanci stanja na dan 31. 12. 2020 izkazuje tudi del dolgoročnih obveznosti iz poslovanja, ki so zapadle v plačilo v letu 2021, v znesku 126.770 EUR.

2.2.8.4 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Tabela 15 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti za dajatve na plače	362.429	356.103	102
Obveznosti za davek na dodano vrednost	83.004	34.632	240
Druge (ostale) kratkoročne obveznosti	71.274.325	66.491.855	107
Obveznosti na podlagi odtegljajev od zaposlenih	30.852	33.195	93
Skupaj	71.750.610	66.915.785	107

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 med **drugimi (ostalimi) kratkoročnimi obveznostmi iz poslovanja** izkazoval predvsem obveznosti iz prejetih zahtevkov za denarna povračila (povračilo nadomestil plač zaradi bolezenske odsotnosti nad 30 dni, potnih stroškov in drugih denarnih povračil, nastalih v letu 2020, ki so bila izplačana v letu 2021) v znesku 70.854.374 EUR oziroma za 7 % več kot leto poprej⁴¹. V skupnem znesku 392.615 EUR izkazuje obveznosti do samoplačnikov za plačane prispevke za OZZ. Znesek se nanaša na preplačane prispevke za OZZ upokojencev, ki so samoplačniki, dokler ne dobijo končne odločbe o upokojitvi in pokojnine. Takrat ZPIZ zanje plača prispevke za nazaj od dneva uveljavitve pravice do pokojnine, zavod pa do takrat plačane prispevke upokojencem vrne. Obveznosti iz avtorskih pogodb, pogodb o delu, obvezne delovne prakse in iz naslova sejin in so znašale 21.430 EUR.

⁴¹ Obveznosti so odvisne od prejetih zahtevkov pravnih oseb za refundacije in od prejema vlog za neposredni obračun nadomestil. Na roke vlaganja zahtevkov zavod nima vpliva.

2.2.8.5 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Tabela 16 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti do neposrednih uporabnikov proračuna države	10.220	8.876	115
Kratkoročne obveznosti do neposrednih uporabnikov proračuna občine	4.399	4.077	108
Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna države	112.566.174	104.088.959	108
Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna občine	50.825.334	62.053.987	82
Kratkoročne obveznosti do ZPIZ	249	208	120
Skupaj	163.406.376	166.156.107	98

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Med **kratkoročnimi obveznostmi do posrednih uporabnikov proračuna države** je zavod izkazoval predvsem obveznosti do izvajalcev zdravstvene dejavnosti, katerih ustanoviteljica je država (bolnišnice, socialnovarstveni zavodi, NIJZ, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano), ki so znašale 112.561.081 EUR. Največje obveznosti so bile izkazane do UKC Ljubljana (21.345.753 EUR), UKC Maribor (15.674.606 EUR), Klinike Golnik (5.343.877 EUR), Splošne bolnišnice Celje (5.127.270 EUR) in SB M. Sobota (5.079.311 EUR). V primerjavi z letom poprej so se povečale za 8 % oziroma za 8.477.215 EUR.

Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna občine so se nanašale predvsem na obveznosti do izvajalcev zdravstvene dejavnosti, katerih ustanoviteljica je občina (zdravstveni domovi in lekarne), ki so znašale 50.800.893 EUR. Največje obveznosti so bile izkazane do Lekarne Ljubljana (9.920.811 EUR), Lekarn Maribor (3.179.972 EUR), Gorenjskih lekarn (3.175.133 EUR) in Zdravstvenega doma Ljubljana (2.339.391 EUR). V primerjavi z letom poprej so se zmanjšale za 18 % oziroma za 11.228.653 EUR.

2.2.9 Neplačani prihodki

Tabela 17 Neplačani prihodki

Neplačani prihodki	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Neplačani davčni prihodki	338.201.279	330.320.479	102
Nedavčni prihodki	35.495.578	37.122.605	96
Drugi neplačani prihodki	12.912	9.914	130
Skupaj	373.709.769	367.452.998	102

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Neplačani prihodki predstavljajo vse še neplačane terjatve zavoda in so bili v primerjavi z letom 2019 višji za 2 % oziroma za 6.256.771 EUR.

Opozarjamo, da so bili neplačani prihodki precenjeni za tisti del nerazporejenih plačil (od 3.121.783 EUR), za katera so bile terjatve že izkazane, pa še niso zapadle oziroma je bil pri plačilu naveden napačen sklic (povezava s točko 2.2.5.4).

2.2.9.a Zavod med neplačanimi prihodki izkazuje vrednost poslov, ki jih je opravil za tuj račun, zato so bili neplačani prihodki na dan 31. 12. 2020 previsoko izkazani za 56.407 EUR (povezava s točkami 2.2.5.3.a, 2.3.6.a in 2.3.8.a).

2.2.10 Pasivne časovne razmejitve

Tabela 18 Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Vnaprej vračunani odhodki	8.707	3.307	263
Prehodno obračunani odhodki za dane predujme	16.054.476	2.024.955	793
Skupaj	16.063.183	2.028.262	792

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Pasivne časovne razmejitve so se nanašale na prehodno obračunane odhodke za dane predujme domačim (15.074.632 EUR) in tujim (567.203 EUR) izvajalcem zdravstvenih storitev, predujem po mednarodnih sporazumih (314.630 EUR), predujme za službo zavoda (70.271 EUR), predujme za denarne dajatve (27.740 EUR) in vnaprej vračunane odhodke (8.707 EUR) za navitje poštninskih strojev in vrednotnice.

Od vseh pasivnih časovnih razmejitev se jih 15.074.632 EUR nanaša na v letu 2020 plačane avanse izvajalcem zdravstvenih storitev, ki niso bili poračunani s končnim obračunom za leto 2020 (povezava s točkama 2.2.5.2 in 2.2.5.3).

2.2.11 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Tabela 19 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastni viri in dolgoročne obveznosti	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Lastni viri	54.365.807	140.016.480	39
<i>Splošni sklad</i>	<i>54.295.943</i>	<i>105.148.001</i>	<i>52</i>
<i>Rezervni sklad</i>	<i>0</i>	<i>34.811.903</i>	<i>0</i>
<i>Dolgoročne pasivne časovne razmejitve</i>	<i>69.864</i>	<i>56.576</i>	<i>123</i>
Dolgoročne obveznosti	7.387	115.092	6
<i>Dolgoročne obveznosti iz poslovanja</i>	<i>134.157</i>	<i>370.862</i>	<i>36</i>
<i>Prenos na kratkoročni del</i>	<i>(126.770)</i>	<i>(255.770)</i>	<i>50</i>
SKUPAJ	54.373.194	140.131.572	39

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

2.2.11.1 Splošni sklad

Tabela 20 Splošni sklad

Splošni sklad	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Splošni sklad za neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva	20.643.188	19.530.461	106
Splošni sklad za finančne naložbe	11.132	11.132	100
Splošni sklad za drugo	33.641.623	85.606.408	39
SKUPAJ	54.295.943	105.148.001	52

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Splošni sklad izkazuje lastne vire sredstev. Na dan 31. 12. 2020 je zavod izkazoval splošni sklad v znesku 54.295.943 EUR, kar je za 48 % oziroma 50.852.058 EUR manj kot leto poprej. Zmanjšanje splošnega sklada je predvsem posledica zmanjšanja splošnega sklada za drugo (za 61 % oziroma za 51.964.785 EUR), iz katerega se je v znesku 52.189.429 EUR pokrival del izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki v letu 2020.

Splošni sklad za neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva je enak neodpisani oziroma sedanji vrednosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (20.643.188 EUR). V letu 2020 se je povečal za 1.112.727 EUR, kar je enako povečanju sedanje oziroma neodpisane vrednosti sredstev zavoda.

Splošni sklad za finančne naložbe je v znesku 11.132 EUR enak stanju dolgoročnih naložb v vrednostne papirje in druge poslovne deleže drugih poslovnih subjektov.

Splošni sklad za drugo se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 51.964.785 EUR oziroma za 61 %, kar je predvsem posledica pokrivanja dela izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki v letu 2020 (v letu 2020 je zavod izkazal presežek odhodkov nad prihodki v znesku 87.001.332 EUR).

2.2.11.2 Rezervni sklad

Zavod na dan 31. 12. 2020 ne izkazuje stanja rezervnega sklada, saj se je iz njega pokrila del primanjkljaja prihodkov nad odhodki na podlagi sklepa skupščine⁴², in sicer v znesku 34.811.903 EUR. Sredstva rezervnega sklada so bila ustvarjena s presežki prihodkov nad odhodki v preteklih letih in so bila v letu 2020 v celoti namenjena pokrivanju dela primanjkljaja prihodkov nad odhodki.

2.2.11.3 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Zavod na dan 31. 12. 2020 izkazuje stanje dolgoročno razmejenih prihodkov v znesku 69.864 EUR, ki je enako stanju dolgoročnih terjatev iz poslovanja, vplačil v rezervni sklad in dolgoročnih terjatev za šolnino.

2.2.11.4 Druge dolgoročne obveznosti

Tabela 21 Druge dolgoročne obveznosti

Druge dolgoročne obveznosti	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	134.157	370.862	36
Prenos na kratkoročni del	(126.770)	(255.770)	50
SKUPAJ	7.387	115.092	6

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Druge dolgoročne obveznosti na dan 31. 12. 2020 predstavljajo obveznost iz finančnega najema poslovnih prostorov do Monetic d.o.o. v znesku 105.761 EUR (enak znesek, 105.761 EUR, predstavlja prenos na kratkoročni del), investicijskega vlaganja drugih v poslovni objekt zavoda v znesku 9.329 EUR (od tega prenos na kratkoročni del 1.942 EUR) ter nakazilo evropskih sredstev za projekt Povezovanje slovenskih e-storitev z nacionalnim vozliščem eIDAS – SI-PASS 2.0⁴³ v znesku 19.067 EUR (enak znesek, 19.067 EUR, predstavlja prenos na kratkoročni del).

⁴² Št. 9000-8/2020-DI/4 z dne 15. 12. 2020.

⁴³ Cilj projekta je prilagoditev sistemov eUprava, Jedro elektronskih postopkov – JEP in eVem/SPOT zakonskim zahtevam na evropski ravni. Zavod bo kot eden izmed 7 projektnih partnerjev s projektom omogočil, da bo storitev SI-PASS, ki je enotna točka za preverjanje identitete različnih uporabnikov (državljanov, poslovnih subjektov, javnih uslužbencev) ter elektronsko podpisovanje vlog in ostalih dokumentov in se praviloma uporablja v okviru opravljanja posameznih elektronskih storitev na nacionalni ravni, dostopna tudi uporabnikom iz drugih držav Evropske unije.

2.2.12 Izvenbilančna evidenca

Tabela 22 Izvenbilančna evidenca

Izvenbilančna evidenca	31. 12. 2020 v EUR	31. 12. 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Regresni zahtevki	8.833.913	8.007.991	110
Nerazporejeni prispevki	3.121.783	3.119.514	100
Prejete garancije in druga zavarovanja	3.595.287	2.662.816	135
Sporne terjatve v sodnih postopkih	367.143	367.143	100
Mednarodna izterjava prispevkov	3.727.891	3.201.277	116
Odpisane terjatve	3.104	50.344	6
Skupaj	19.649.121	17.409.085	113

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2020.

Zavod je na dan 31. 12. 2020 na aktivnih in pasivnih kontih **izvenbilančne evidence** izkazal za 13 % oziroma za 2.240.036 EUR večje stanje kot leto poprej. Razlog za povečanje so predvsem za 932.471 EUR višje prejete garancije in druga zavarovanja ter za 825.922 EUR višji regresni zahtevki. Zneskov nerazporejenih plačil dajatev nismo potrjevali, kljub temu pa opozarjamo, da so bile potencialne obveznosti v izvenbilančni evidenci precenjene za največ 3.121.783 EUR (povezava s točko 2.2.5.4).

Terjatve iz naslova mednarodne izterjave prispevkov, ki jih je zavod prvič izkazal na dan 31. 12. 2019, se nanašajo na terjatve do fizičnih oseb za neplačan prispevek za zdravstveno zavarovanje. Na dan 31. 12. 2020 je zavod izkazal 3.727.891 EUR, in sicer terjatev v znesku 3.295.515 EUR in obveznosti v znesku 432.376 EUR. Postopek mednarodne izterjave prispevkov se vrši med 3 deležniki, in sicer zavodom, FURS in nosilcem socialne varnosti v tujini.

V Republiki Sloveniji je FURS pristojna za pripravo predlogov za uvedbo mednarodne izterjave prispevkov v drugih državah članicah Evropske unije v skladu z Uredbo (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbo (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, kot tudi nacionalno zakonodajo (ZDavP-2), ki določa izvršilne naslove in postopke izterjave v Republiki Sloveniji kot državi prosilki.⁴⁴

⁴⁴ Zavod je kot nosilec socialne varnosti pristojen za pošiljanje predlogov za uvedbo mednarodne izterjave neplačanih obveznih prispevkov za socialno varnost za davčnega zavezanca v tujino. Predlog, ki ga izda FURS in pošlje zavodu (nosilec primera), zavod posreduje v izterjavo tujim nosilcem socialne varnosti (nasprotni udeleženec). Ko tuji nosilec socialne varnosti zadevo zaključi, je zavod dolžan o zaključku postopka obvestiti FURS. Če so plačila izvedena direktno na poslovni račun zavoda, jih mora zavod prenakazati na poslovni račun FURS.

2.3 Izkaz prihodkov in odhodkov

Tabela 23 Skrajšan izkaz prihodkov in odhodkov

Postavka	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)x100
PRIHODKI	3.255.636.074	3.103.487.906	105
Tekoči prihodki	2.659.030.366	2.546.593.115	104
<i>Davčni prihodki</i>	<i>2.580.908.277</i>	<i>2.478.194.402</i>	<i>104</i>
<i>Nedavčni prihodki</i>	<i>78.122.089</i>	<i>68.398.713</i>	<i>114</i>
Kapitalski prihodki	120.463	587.748	20
Transforni prihodki	596.184.943	556.307.043	107
Prejeta sredstva iz Evropske unije	300.302	0	/
ODHODKI	3.342.637.406	3.052.913.829	109
Tekoči odhodki	43.963.023	58.946.213	75
Tekoči transferi	3.293.235.462	2.989.585.386	110
Investicijski odhodki	5.438.921	4.382.230	124
Presežek prihodkov nad odhodki	/	50.574.077	/
Presežek odhodkov nad prihodki	87.001.332	/	/

Vir: izkaz prihodkov in odhodkov zavoda od 1. 1. do 31. 12. 2020.

Med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki zavoda predstavljajo največji delež tekoči prihodki (82 % celotnih prihodkov) in tekoči transferi (99 % celotnih odhodkov). Prihodki od plačanih prispevkov za OZZ, ki so po ekonomski klasifikaciji razvrščeni v davčne in transferne prihodke, so v letu 2020 znašali 3.080.499.691 EUR (95 % celotnih prihodkov).

2.3.1 Tekoči prihodki

Davčni prihodki

Tabela 24 Davčni prihodki

Davčni prihodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prispevki zaposlenih	1.122.844.131	1.077.438.305	104
Prispevki delodajalcev	1.254.334.964	1.205.052.840	104
Prispevki samozaposlenih	132.400.353	139.355.776	95
Ostali prispevki za socialno varnost	71.306.102	57.812.507	123
Drugi davki in prispevki	22.727	(1.465.026)	(2)
Skupaj	2.580.908.277	2.478.194.402	104

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2020 in 2019.

Davčni prihodki, ki predstavljajo 79 % celotnih prihodkov, so se v primerjavi z letom 2019 povečali za 102.713.875 EUR oziroma za 4 %. Sestavljajo jih plačani prispevki za zdravstveno zavarovanje zaposlenih, delodajalcev, samozaposlenih, ostali prispevki za socialno varnost (plačane zamudne obresti iz zamude plačila prispevkov, prispevki samoplačnikov in prispevki delojemalcev od raznih nadomestil) ter drugi davki in prispevki. Največji del predstavljajo prispevki delodajalcev (1.254.334.964 EUR) in prispevki zaposlenih (1.122.844.131 EUR).

Zavod je na kontu podskupine 706 – Drugi davki in prispevki v letu 2020 izkazal za 22.727 EUR prispevkov zaradi nepravočasnega zagotavljanja podatkov za pravilno razporeditev prispevkov po posameznih vrstah prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Nerazporejeni prispevki nastanejo, ker FURS ob prejemu plačila posameznih terjatev še nima evidentiranih. Plačilo, ki je bilo ob prejemu evidentirano na kontu drugih davkov in prispevkov, se v nadaljnjih postopkih ali razporedi na terjatev, če se terjatev poknjiži, ali pa se v primeru pomote pri plačilu vrne plačniku. Poleg nerazporejenih plačil so na kontu drugih davkov in prispevkov evidentirana še neidentificirana plačila, ki nastanejo, ko davčni zavezanci na plačilnem nalogu ne navedejo pravih podatkov, iz katerih bi se lahko določilo plačnika oziroma vrsto dajatve.

Nedavčni prihodki

Tabela 25 Nedavčni prihodki

Nedavčni prihodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	276.260	358.371	77
Upravne takse in pristojbine	360.500	177.625	203
Denarne kazni	195.335	314.870	62
Prihodki od prodaje blaga in storitev	2.393.056	2.614.930	92
Drugi nedavčni prihodki	74.896.938	64.932.917	115
Skupaj	78.122.089	68.398.713	114

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2020 in 2019.

Udeležbo na dobičku in dohodke od premoženja predstavljajo prihodki od premoženja v znesku 274.973 EUR in prihodki od obresti v znesku 1.287 EUR. V primerjavi z letom poprej so se zmanjšali za 23 % oziroma za 82.111 EUR predvsem zaradi manjših prihodkov od najemnin za poslovne prostore. Prihodke od premoženja sestavljajo predvsem najemnine za poslovne prostore (213.105 EUR) in stanovanja (41.543 EUR).

Prihodke iz upravnih taks in pristojbin predstavljajo pristojbine, ki jih zavod obračunava na podlagi ZZVZZ, Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo⁴⁵ ter Pravilnika o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene na listo⁴⁶. Zavod vodi evidenco o zdravilih, ki so razvrščena na listo zdravil, in o

⁴⁵ Uradni list RS, št. 35/13.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 110/10 in 4/20.

najvišji priznani vrednosti za razvrščena medsebojno zamenljiva zdravila ter obračunava pristojbino predlagateljem za stroške postopkov razvrščanja v evidenco. Prihodki so se v primerjavi z letom poprej povečali za 182.875 EUR.

Prihodki od denarnih kazni predstavljajo prihodke od zaračunanih pogodbenih kazni izvajalcem zdravstvenih storitev zaradi ugotovljenih nepravilnosti v finančno-medicinskih nadzorih. Zavod poleg nadzora nad uresničevanjem pravic zavarovanih oseb opravlja nadzore nad evidencami in obračunavanjem opravljenih zdravstvenih storitev ter nad izvajanjem sklenjenih pogodb z izvajalci. Če zavod ugotovi kršitev pogodbene obveznosti, naloži izvajalcu povrnitev škode. Zavod je v letu 2020 izvedel 496 nadzorov, kar je za 22 % manj od načrtovanih (633 nadzorov), saj je na izvajanje nadzorov v letu 2020 vplivala tudi epidemija covid-19. V primerjavi z letom poprej so prihodki od denarnih kazni nižji za 119.535 EUR.

Prihodke od prodaje blaga in storitev je zavod pridobil z opravljanjem storitev za druge. Največji delež predstavljajo prihodki od opravljanja storitev za zavarovalnice, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje – predvsem uporabnina za sistem on-line in obveščanje zavarovancev (65 %) in storitev vodenja matične evidence za ZPIZ (27 %).

Drugi nedavčni prihodki zavoda v letu 2020 predstavljajo predvsem prihodke od regresnih zahtevkov (21.870.278 EUR) – od tega je bilo za 20.608.067 EUR plačil zavarovalnic na podlagi Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu⁴⁷ ter za 1.262.211 EUR ostalih regresnih zahtevkov. V to skupino prihodkov sodijo še prejeta sredstva farmacevtskih družb na podlagi dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravila (28.100.845 EUR) ter prihodki od opravljenih zdravstvenih storitev tujim osebam v Sloveniji (24.016.907 EUR). V letu 2020 je bilo na podlagi mednarodnega zdravstvenega zavarovanja največ sredstev nakazanih iz Avstrije (9.919.310 EUR), Nemčije (6.989.809 EUR), Hrvaške (2.516.654 EUR) in Italije (1.327.203 EUR). Drugi nedavčni prihodki so bili za 9.964.021 EUR oziroma 15 % večji kot leto poprej predvsem zaradi v letu 2020 za 6.538.744 EUR večjih plačil na temelju dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravila, ki jih je zavod sklenil s farmacevtskimi družbami.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 33/16 – PZ-F in 41/17 – PZ-G.

2.3.2 Kapitalski prihodki

Tabela 26 Kapitalski prihodki

Kapitalski prihodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prihodki od prodaje zgradb in prostorov	0	580.798	0
Prihodki od prodaje prevoznih sredstev	4.150	6.950	60
Prihodki od prodaje opreme, drugih osnovnih sredstev	116.313	0	/
Skupaj	120.463	587.748	20

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2020 in 2019.

Kapitalski prihodki so se glede na preteklo leto zmanjšali za 80 % oziroma za 467.285 EUR, predvsem ker zavod v primerjavi z letom poprej ni izkazoval prihodkov od prodaje zgradb in prostorov.

2.3.3 Transforni prihodki

Tabela 27 Transforni prihodki

Transforni prihodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	132.797.445	118.199.913	112
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	19.603.872	19.027.832	103
Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	443.745.936	419.079.298	106
Prejeta sredstva iz državnega proračuna – iz sredstev drugih evropskih institucij	37.690	0	/
Skupaj	596.184.943	556.307.043	107

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2020 in 2019.

Transferne prihodke predstavljajo prispevki za OZZ za upokoјence, invalide, brezposelne in druge zavarovane osebe, ki jih vplačujejo državni proračun, občine in skladi socialnega zavarovanja, prejeta sredstva iz državnega proračuna za kritje stroškov plač in nadomestila plač pripravnikov, sekundarijev in specializantov ter druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo. Največ sredstev iz naslova prispevkov za zdravstveno zavarovanje so v letu 2020 nakazali: ZPIZ 442.078.790 EUR, državni proračun 40.012.869 EUR⁴⁸, občine 19.603.872 EUR in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje 12.620.589 EUR. Glede na preteklo leto so se transforni prihodki povečali

⁴⁸ Od tega so največji prispevki delodajalcev za zdravstveno zavarovanje od starševskih nadomestil (19.740.317 EUR), refundacije založenih sredstev za socialno ogrožene (16.391.853 EUR) in prispevki delodajalcev za zdravstveno zavarovanje zapornikov (3.504.758 EUR).

za 39.877.900 EUR oziroma za 7 % predvsem zaradi za 24.252.526 EUR večjih prispevkov za zdravstveno zavarovanje upokojencev, ki jih plačuje ZPIZ, ter za 10.000.000 EUR večjih prihodkov iz državnega proračuna za kritje stroškov plač in nadomestila plač pripravnikov, sekundarijev in specializantov.

2.3.4 Prejeta sredstva iz Evropske unije

Zavod je v letu 2020 izkazal prejeta sredstva iz Evropske unije v znesku 300.302 EUR, ki se nanašajo na končni obračun stroškov za projekt Elektronska izmenjava podatkov o socialni varnosti – slovenska implementacija EESSI in avans za projekt Povezovanje slovenskih e-storitev z nacionalnim vozliščem eIDAS – SI-PASS 2.0.

2.3.5 Tekoči odhodki

Tabela 28 Tekoči odhodki

Tekoči odhodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Plače in drugi izdatki zaposlenim	24.104.945	22.866.222	105
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	3.850.167	3.706.470	104
Izdatki za blago in storitve	15.995.375	15.514.330	103
Plačila domačih obresti	12.536	1.165	1076
Rezerve	0	16.858.026	0
Skupaj	43.963.023	58.946.213	75

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Med tekočimi odhodki zavod evidentira odhodke za delo službe zavoda. Tekoči odhodki so se v primerjavi z letom poprej zmanjšali za 25 % predvsem zaradi zmanjšanja rezerv.

2.3.5.1 Plače in drugi izdatki zaposlenim

Plače in drugi izdatki zaposlenim so skupaj s prispevki delodajalca za socialno varnost v letu 2020 znašali 27.955.112 EUR in predstavljajo 64 % tekočih odhodkov oziroma 0,8 % celotnih odhodkov zavoda.

Tabela 29 Plače in drugi izdatki zaposlenim

Plače in drugi izdatki zaposlenim	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Plače in dodatki	21.504.967	20.390.282	105
Regres za letni dopust	818.787	765.947	107
Povračila in nadomestila	1.124.571	1.228.986	92
Sredstva za delovno uspešnost	451.798	266.034	170
Sredstva za nadurno delo	67.065	66.180	101
Drugi izdatki zaposlenim	137.757	148.793	93
Skupaj	24.104.945	22.866.222	105

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Izdatki za plače in drugi izdatki zaposlenim so bili v letu 2020 za 5 % večji kot leta 2019, predvsem zaradi pravice do izplačila višje plače (v skladu z Dogovorom o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju⁴⁹), dodatkov za delo v posebnih pogojih, povezanih z epidemijo covid-19 (dodatek za nevarnost in posebne obremenitve ter dodatek za delo v tveganih razmerah), izplačil sredstev za redno delovno uspešnost (na podlagi Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2020 in 2021 ter izredni uskladitvi pokojnin⁵⁰ se od 30. 6. 2020 ponovno izplačuje redna delovna uspešnost), večjih izdatkov za izplačilo sredstev za povečan obseg dela, izplačila regresa v višini minimalne plače ter izplačil nadomestila za uporabo lastnih sredstev (delo od doma).

Tabela 30 Drugi izdatki zaposlenim

Drugi izdatki zaposlenim	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Jubilejne nagrade	28.356	41.812	68
Odpravnine	79.744	98.521	81
Solidarnostne pomoči	3.465	2.079	167
Drugi izdatki zaposlenim	26.192	6.381	410
Skupaj	137.757	148.793	93

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Zavod je v letu 2020 za **druge izdatke zaposlenim** porabil 137.757 EUR, kar je 7 % manj kot v predhodnem letu predvsem zaradi manjšega števila upravičencev do izplačila jubilejnih nagrad.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 80/18.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 75/19 in 139/20.

Zavod je v letu 2020 izplačal **odpravnine zaradi upokojitve** 12 prejemnikom (4 manj kot leto poprej), **jubilejne nagrade** 58 prejemnikom (20 manj kot leto poprej) in **solidarnostne pomoči** 5 prejemnikom (2 več kot leto poprej).

2.3.5.2 Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Tabela 31 Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Prispevki delodajalcev za socialno varnost	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	1.874.936	1.837.811	102
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	1.565.590	1.472.324	106
Prispevek za zaposlovanje	13.045	12.447	105
Prispevek za starševsko varstvo	22.083	20.767	106
Dodatno pokojninsko zavarovanje	374.513	363.121	103
Skupaj	3.850.167	3.706.470	104

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Izdatki za prispevke delodajalcev za socialno varnost so se povečali v primerjavi z letom poprej zaradi povečanja plač in drugih izdatkov zaposlenim.

2.3.5.3 Izdatki za blago in storitve

Tabela 32 Izdatki za blago in storitve

Izdatki za blago in storitve	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Pisarniški in splošni material ter storitve	3.436.137	3.183.899	108
Posebni material in storitve	33.423	14.131	237
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	3.228.153	3.389.463	95
Prevozni stroški in storitve	125.230	140.075	89
Izdatki za službena potovanja	21.625	137.773	16
Tekoče vzdrževanje	3.975.635	3.407.757	117
Najemnine in zakupnine	3.011.316	3.008.979	100
Kazni in odškodnine	1.368	1.410	97
Drugi operativni odhodki	2.162.488	2.230.843	97
Skupaj	15.995.375	15.514.330	103

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Izdatki za blago in storitve so v primerjavi z letom poprej večji za 481.045 EUR oziroma za 3 %. Največji del izdatkov je predstavljalo **tekoče vzdrževanje** (25 % izdatkov), od tega tekoče vzdrževanje licenčne programske opreme 1.857.173 EUR, tekoče vzdrževanje strojne računalniške

opreme 1.680.795 EUR ter tekoče vzdrževanje poslovnih, stanovanjskih in drugih objektov 241.744 EUR. V primerjavi z letom poprej so se izdatki za tekoče vzdrževanje povečali za 17 % predvsem zaradi za 21 % višjih izdatkov za tekoče vzdrževanje strojne računalniške opreme, za 21 % višjih izdatkov za tekoče vzdrževanje poslovnih, stanovanjskih in drugih objektov ter za 14 % višjih izdatkov za tekoče vzdrževanje licenčne programske opreme.

V izdatkih za **energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije** so v letu 2020 največji delež predstavljali izdatki za poštino in kurirske storitve (2.524.851 EUR), poraba kuriva in stroški ogrevanja (313.174 EUR), izdatki za električno energijo (258.351 EUR) ter izdatki za vodo in komunalne storitve (81.384 EUR).

Največ sredstev za **pisarniški in splošni material ter storitve** je zavod v letu 2020 porabil za nabavo drugega splošnega materiala in storitev (955.277 EUR), računalniške storitve (827.776 EUR), čistilni material in storitve (680.030 EUR), storitve varovanja zgradb in prostorov (383.998 EUR), pisarniški material in storitve (248.966 EUR), računovodske, revizorske in svetovalne storitve (164.262 EUR), založniške in tiskarske storitve (66.581 EUR), prevajalske storitve (31.461 EUR) in oglaševalske storitve in objave (22.638 EUR). V primerjavi z letom poprej so se ti izdatki skupno povečali za 8 %, predvsem zaradi za 234 % večjih izdatkov za oglaševalske storitve in objave, za 19 % večjih izdatkov čistilnega materiala in storitev, za 15 % večjih izdatkov za računovodske, revizorske in svetovalne storitve, za 12 % večjih izdatkov za računalniške storitve ter za 7 % večjih izdatkov za storitve varovanja zgradb in prostorov.

Izdatki za **poslovne najemnine in zakupnine** v znesku 3.011.316 EUR se nanašajo predvsem na najem strojne in programske računalniške opreme (2.504.181 EUR), najem poslovnih objektov, garaž in drugih objektov (220.653 EUR), najem komunikacijske opreme in podatkovnih vodov (157.450 EUR) ter na nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (103.176 EUR). V primerjavi z letom poprej se izdatki za poslovne najemnine in zakupnine niso pomembno povečali.

Drugi operativni odhodki so v letu 2020 predstavljali 14 % izdatkov za blago in storitve, od katerih se jih je največ nanašalo na plačila po podjemnih pogodbah in davek na določene prejemke (1.079.603 EUR), sodne stroške, storitve odvetnikov in notarjev z zamudnimi obrestmi (524.790 EUR), stroške konferenc, seminarjev, simpozijev in izobraževanja zaposlenih (138.197 EUR), druge (ostale) operativne odhodke (199.128 EUR) ter izplačila za delo prek študentskega servisa (95.398 EUR). V primerjavi z letom poprej so se ti izdatki zmanjšali za skupno 3 % predvsem zaradi manjših stroškov konferenc, seminarjev, simpozijev in izobraževanj za zaposlene ter manjših stroškov plačil po podjemnih pogodbah.

2.3.6 Tekoči transferi

Tabela 33 Tekoči transferi

Tekoči transferi	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	453.003.175	389.280.976	116
Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	71.247	34.120	209
Drugi tekoči domači transferi	2.800.226.599	2.559.819.575	109
Tekoči transferi v tujino	39.934.441	40.450.715	99
Skupaj	3.293.235.462	2.989.585.386	110

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

2.3.6.a Zavod je med tekočimi transferi izkazal za 54.484 EUR poslov, ki jih je opravil za tuj račun (agentski posli), zato so bili tekoči transferi leta 2020 previsoko izkazani, posledično je bil za enak znesek previsoko izkazan presežek odhodkov nad prihodki (povezava s točkami 2.2.5.3.a, 2.2.9.a ter 2.3.8.a).

2.3.6.1 Transferi posameznikom in gospodinjstvom

Tabela 34 Transferi posameznikom in gospodinjstvom

Transferi posameznikom in gospodinjstvom	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Boleznine	440.226.035	377.796.453	117
Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom	12.777.140	11.484.523	111
Skupaj	453.003.175	389.280.976	116

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Transferi posameznikom in gospodinjstvom so v letu 2020 predstavljali 14 % tekočih transferov zavoda. Večji del teh transferov v znesku 300.002.478 EUR (66 %) se nanaša na nadomestila plač zaradi bolezni nad 30 dni, ki so za 16 % (oziroma za 40.700.615 EUR) večja kot leto poprej. V letu 2020 so se v primerjavi z letom poprej povečala tudi nadomestila zaradi poškodb izven dela za 15 % (oziroma za 6.585.894 EUR), nadomestila zaradi nege za 12 % (oziroma za 4.524.902 EUR) in nadomestila zaradi poškodbe pri delu za 9 % (oziroma za 1.970.309 EUR). Največji porast izplačil transferov pa se nanaša na nadomestila za izolacijo, in sicer se je znesek povečal za 8.483.636 EUR⁵¹ kot posledica epidemije covida-19.

⁵¹ V letu 2019 je bil znesek izplačil nadomestil za izolacijo 3.587 EUR.

Zavod je v letu 2020 izplačal **nadomestila plač med začasno zadržanostjo od dela** v skupnem znesku 440.226.035 EUR predvsem zaradi:

- bolezni nad 30 dni (300.002.478 EUR),
- poškodb zunaj dela (49.229.885 EUR),
- nadomestil zaradi nege (40.874.535 EUR),
- poškodb pri delu (23.476.140 EUR),
- izolacije (8.487.223 EUR),
- spremstva (6.578.024 EUR),
- krvodajalstva (5.487.356 EUR) in
- poškodb po tretji osebi (5.780.338 EUR).

Zavod je v letu 2020 izkazal 12.777.140 EUR **drugih transferov posameznikom in gospodinjstvom**, ki jih sestavljajo:

- povračila potnih stroškov v zvezi z zdravljenjem bolezni in poškodb (1.474.725 EUR),
- povračila stroškov zdravljenja bolezni in poškodb zavarovancem na podlagi plačanih računov (2.328.702 EUR),
- povračila za zdravila in cepiva (4.809.744 EUR),
- povračila za živila in parenteralno prehrano (1.778.596 EUR),
- povračila za medicinske pripomočke (1.899.855 EUR),
- povračila za prevoze zavarovancev v tujino zaradi zdravljenja v tujini (257.588 EUR) in
- povračila zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje, za plačane zdravstvene storitve socialno ogroženim osebam (227.930 EUR).

Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom so se v primerjavi z letom poprej povečali za 11 % oziroma za 1.292.617 EUR.

2.3.6.2 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam

Tabela 35 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam

Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Stroški šolanja psov, vodnikov slepih	71.247	34.120	209
Skupaj	71.247	34.120	209

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam v znesku 71.247 EUR predstavljajo stroške šolanja psov, vodnikov slepih. V primerjavi z letom poprej so se povečali za 37.127 EUR.

2.3.6.3 Drugi tekoči domači transferi

Tabela 36 Drugi tekoči domači transferi

Drugi tekoči domači transferi	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja	3.997.483	3.715.922	108
Tekoči transferi v javne zavode	2.363.037.804	2.159.350.568	109
Tekoči transferi v državni proračun	43.397	40.787	106
Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki	433.147.915	396.712.298	109
Skupaj	2.800.226.599	2.559.819.575	109

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Zavod med **tekočimi transferi v sklade socialnega zavarovanja** izkazuje plačila prispevkov delodajalca od bolezni (predvsem za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje) za fizične osebe.

Tekoči transferi v javne zavode za opravljene zdravstvene storitve so predstavljali največji del drugih tekočih domačih transferov (84 %). Nanašali so se predvsem na tekoče transfere v javne zavode za zdravstvene storitve (osnovne, specialistične, bolnišnične zdravstvene dejavnosti in dejavnosti socialnovarstvenih zavodov ter dejavnosti obvezne socialne varnosti) v znesku 2.008.265.086 EUR. Poleg teh sodijo med tekoče transfere v javne zavode tudi del transferov za zdravila in lekarniško dejavnost (305.684.567 EUR), del transferov v javne zavode za medicinske pripomočke (19.889.462 EUR), transferi za preskrbo s cepivi, krvjo in krvnimi pripravki (8.487.484 EUR) ter del transferov za mednarodno zavarovanje za tuje zavarovance (20.711.205 EUR).

Zavod v državni proračun plačuje prispevke delodajalca za zaposlovanje in porodniško varstvo od bolezni za fizične osebe in jih izkazuje med **tekočimi transferi v državni proračun** (43.397 EUR).

Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki (433.147.915 EUR), se nanašajo predvsem na plačila zasebnikom s koncesijo za izvajanje osnovne, specialistične in bolnišnične zdravstvene dejavnosti ter dejavnosti nastanitvenih ustanov za bolniško nego (290.583.554 EUR). Ti so največ plačil prejeli za specialistično zunajbolnišnično zdravstveno dejavnost (80.755.540 EUR), za splošno zunajbolnišnično zdravstveno dejavnost (67.497.504 EUR) in za zobozdravstveno dejavnost (42.818.608 EUR). Med navedenimi transferi je evidentiran tudi del sredstev za zdravila in dejavnost zasebnih lekarn (77.016.624 EUR), del sredstev za medicinske pripomočke, ki jih zagotavljajo zasebna podjetja (61.460.531 EUR), sredstva za obnovitveno rehabilitacijo (3.166.602 EUR) ter zdravstveno letovanje otrok in šolarjev (920.604 EUR).

2.3.6.4 Tekoči transferi v tujino

Tabela 37 Tekoči transferi v tujino

Tekoči transferi v tujino	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Tekoči transferi za zdravljenje v tujini	7.395.697	8.885.155	83
Tekoči transferi na podlagi zakonodaje/sporazumov Evropske unije – pavšal	13.002.261	11.762.859	111
Tekoči transferi na podlagi zakonodaje/sporazumov Evropske unije – dejanski stroški	19.536.483	19.802.701	99
Skupaj	39.934.441	40.450.715	99

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

Tekoči transferi v tujino predstavljajo plačila tujim nosilcem zdravstvenega zavarovanja (organom za zvezo) za kritje stroškov zdravljenja zavarovanih oseb v tujini v skladu z zakonodajo Evropske unije in mednarodnimi sporazumi (38.068.762 EUR) ter plačila izvajalcem zdravstvenih storitev v tujini na podlagi individualnih računov za zavarovane osebe, ki so bile napotene na zdravljenje v tujino zaradi izčrpanih možnosti zdravljenja v Sloveniji na podlagi 44.a člena ZZVZZ (1.865.679 EUR). Na podlagi ZZVZZ in Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja⁵² (v nadaljevanju: pravila OZZ) imajo zavarovanci pravice do zdravstvenih storitev med potovanjem in bivanjem v tujini. Tekoči transferi v tujino so se v primerjavi z letom poprej zmanjšali za 1 % (oziroma za 516.274 EUR), kar je posledica manjšega števila napotenih na zdravljenje v tujino.

⁵² Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmIS, 64/18 in 4/20.

2.3.7 Investicijski odhodki

Tabela 38 Investicijski odhodki

Investicijski odhodki	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Nakup zgradb in prostorov	253.828	254.603	100
Nakup prevoznih sredstev	0	51.503	0
Nakup opreme	4.267.928	2.179.990	196
Nakup drugih osnovnih sredstev	33.571	42.741	79
Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	1.942	7.738	25
Investicijsko vzdrževanje in obnove	659.425	959.714	69
Nakup nematerialnega premoženja	156.562	790.233	20
Projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	65.665	95.708	69
Skupaj	5.438.921	4.382.230	124

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2019 in 2020.

V letu 2020 so bili **investicijski odhodki** za 24 % oziroma za 1.056.691 EUR višji kot leto poprej predvsem zaradi 2.087.938 EUR večjih izdatkov za nakup opreme. Največji delež investicijskih odhodkov v letu 2020 so predstavljali izdatki za nakup opreme (78 %) in investicijsko vzdrževanje in obnove (12 %).

Izdatki za nakup **opreme** so v letu 2020 znašali 4.267.928 EUR, od tega za nakup:

- strojne računalniške opreme, strežnikov in diskovnih sistemov 3.557.723 EUR,
- pohištva in pisarniške opreme 306.515 EUR,
- aktivne mrežne in komunikacijske opreme 258.874 EUR,
- avdiovizualne opreme 51.797 EUR,
- opreme za hlajenje in ogrevanje 11.653 EUR,
- telekomunikacijske opreme 7.033 EUR in
- ostale opreme 74.333 EUR.

Izdatki za **investicijsko vzdrževanje in obnove** so v letu 2020 znašali 659.425 EUR, od tega največ za prenovo nadstropja v poslovni stavbi zavoda v Ljubljani (442.205 EUR).

Izdatki za nakup **nematerialnega premoženja** (nakup licenčne programske opreme) so v letu 2020 znašali 156.562 EUR in so bili za 80 % oziroma za 633.671 EUR nižji kot leto poprej.

2.3.8 Presežek odhodkov nad prihodki

Zavod v letu 2020 izkazuje presežek odhodkov nad prihodki v znesku 87.001.332 EUR. Zaradi izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki so se zmanjšala sredstva na računih (povezava s

točko 2.2.4). Zmanjšanje sredstev na računih v letu 2020 zmanjšuje lastne vire zavoda. Zavod je izkazal večji primanjkljaj prihodkov nad odhodki zaradi spremenjenih razmer poslovanja med letom 2020, ki so med drugim posledica prenosa plačil obveznosti iz leta 2019 v leto 2020 in razglasitve epidemije covida-19.

2.3.8.a Zavod je za leto 2020 izkazal 54.484 EUR med tekočimi transferi, čeprav so se sredstva nanašala na posle za tuj račun, zato je v enakem znesku izkazal previsok presežek odhodkov nad prihodki za leto 2020, ki je bil za 54.484 EUR precenjen (povezava s točkami 2.2.5.3.a, 2.2.9.a in 2.3.6.a). Posledično je bilo za enak znesek zmanjšano stanje na računih in previsok prenos presežka odhodkov nad prihodki na splošni sklad za drugo, zato je bilo stanje splošnega sklada za drugo prenizko za 54.484 EUR.

Ukrep zavoda

Zavod je v letu 2021 evidentiral prihodke v znesku 54.484 EUR, ki so se nanašali na posle za tuj račun, kar je vplivalo na previsok presežek prihodkov nad odhodki v letu 2021. Prenos poslovnega rezultata leta 2021 na splošni sklad za drugo je znižal nepravilno izkazano stanje splošnega stanja za drugo na dan 31. 12. 2020, zato je stanje splošnega sklada za drugo na dan 31. 12. 2021 izkazano pravilno.

2.4 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb

Zavod v letu 2020 ni izvajal transakcij, ki bi vplivale na račun finančnih terjatev in naložb.

2.5 Izkaz računa financiranja

Tabela 39 Izkaz računa financiranja

Izkaz računa financiranja	Leto 2020 v EUR	Leto 2019 v EUR	Indeks 2020/2019
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Zadolževanje	0	0	/
Odplačila dolga	0	0	/
Neto zadolževanje	0	0	/
Povečanje (zmanjšanje) sredstev na računih	(87.001.332)	50.574.077	/

Vir: izkaz računa financiranja zavoda od 1. 1. do 31. 12. 2020.

Zavod v izkazu računa financiranja v letu 2020 ni izkazoval prometa oziroma neto zadolževanja ali odplačil dolga. Zmanjšanje sredstev na računih zavoda (87.001.332 EUR) predstavlja primanjkljaj prihodkov nad odhodki v letu 2020.

3. Pravilnost poslovanja v letu 2020

3.1 Obrazložitev revizije

Pri reviziji pravilnosti poslovanja zavoda smo preverjali skladnost poslovanja s predpisi in usmeritvami na naslednjih področjih:

- plače in drugi izdatki za zaposlene,
- tekoči transferi,
- izdatki za blago in storitve ter
- investicijski odhodki.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi na področju plač in drugih stroškov dela smo upoštevali predpise in notranje akte, ki urejajo posamezno področje. Pri tem smo izhajali iz določb Zakona o delovnih razmerjih⁵³ (v nadaljevanju: ZDR-1), Zakona o sistemu plač v javnem sektorju⁵⁴ (v nadaljevanju: ZSPJS), Zakona o javnih uslužbencih⁵⁵ (v nadaljevanju: ZJU), Zakona za uravnoteženje javnih financ⁵⁶, Kolektivne pogodbe za javni sektor⁵⁷, Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji⁵⁸, Kolektivne pogodbe delavcev zdravstvenega zavarovanja Slovenije⁵⁹ in Kolektivne pogodbe za dejavnost obvezne socialne varnosti – tarifni del⁶⁰, Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije⁶¹, Sklepa o

⁵³ Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19 in 203/20 – ZIUPOPĐVE.

⁵⁴ Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDODv, 67/17 in 84/18.

⁵⁵ Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK in 203/20 – ZIUPOPĐVE.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19 in 174/20 – ZIPRS2122.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 57/08, 23/09, 91/09, 89/10, 89/10, 40/12, 46/13, 95/14, 91/15, 21/17, 46/17, 69/17 in 80/18.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 18/91-I, 53/92, 13/93 – ZNOIP, 34/93, 12/94, 18/94 – ZRPJZ, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 19/97, 37/97, 87/97 – ZPSDP, 3/98, 3/98, 39/99 – ZMPUPR, 39/99, 40/99 – popr., 99/01, 73/03, 77/04, 115/05, 43/06 – ZKolP, 71/06, 138/06, 65/07, 67/07, 57/08 – KPJS, 67/08, 1/09, 2/10, 52/10, 2/11, 3/12, 40/12, 1/13, 46/13, 95/14, 91/15, 88/16, 80/18, 31/19, 80/19, 97/20 in 160/20.

⁵⁹ Št. 014-1/8-92 z dne 23. 12. 1992, s spremembami od 1. 5. 1994 do 4. 6. 2012.

⁶⁰ Uradni list RS, št. 60/08, 106/15, 46/17 in 80/18.

⁶¹ Št. 0071-1/2008/1 z dne 18. 7. 2008, Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/6 z dne 29. 9. 2009, Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/9 z dne 18. 11. 2009, Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/11 z dne 22. 12. 2009, Pravilnik o spremembah Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/20 z dne 13. 1. 2016, Pravilnik o spremembah Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/24 z dne 8. 9. 2017 in Pravilnik o spremembah Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije št. 0071-1/2008/33 z dne 21. 1. 2020. Pravilnik o sistemizaciji je sprejel generalni direktor zavoda.

prevedbi delovnih mest, sistemiziranih v ZZZS pred prehodom na nov plačni sistem, v delovna mesta, sistemizirana v novem Pravilniku o sistemizaciji delovnih mest⁶², Pravilnika o napredovanju delavcev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije⁶³ ter podzakonskih predpisov za področje plač in drugih prejemkov zaposlenim.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi na področju dodeljevanja tekočih transferov smo upoštevali predvsem določbe ZZVZZ in Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2020⁶⁴ (v nadaljevanju: dogovor 2020).

Pri preveritvi izdatkov za blago in storitve ter investicijskih odhodkov smo presojali, ali so bila ravnanja zavoda v skladu z določili Zakona o javnem naročanju⁶⁵ (v nadaljevanju: ZJN-3) in s Pravilnikom o javnem naročanju⁶⁶.

3.2 Plače in drugi izdatki za zaposlene

V letu 2020 se je v zavodu na novo zaposlilo 53 javnih uslužbencev, z delom v zavodu pa jih je prenehalo 48. V zavodu je bilo na dan 31. 12. 2020 zaposlenih 886 javnih uslužbencev, od tega je bilo za nadomeščanje odsotnih javnih uslužbencev zaposlenih 13 javnih uslužbencev.

3.2.1 Sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas brez javne objave delovnega mesta

Prvi odstavek 25. člena ZDR-1 določa, da mora delodajalec, ki zaposluje nove delavce, prosto delovno mesto oziroma vrsto dela javno objaviti. Prvi odstavek 26. člena ZDR-1 določa izjeme, ko se lahko pogodba o zaposlitvi sklene brez javne objave delovnega mesta. Ena izmed izjem po prvem odstavku 26. člena ZDR-1 je zaposlitev za nedoločen čas osebe, ki je pri delodajalcu opravljala pripravništvo oziroma ki je bila pri delodajalcu zaposlena za določen čas, razen v primeru zaposlitve za določen čas iz tretjega odstavka 22. člena ZDR-1⁶⁷ in v primeru zaposlitve za določen čas za nadomeščanje začasno odsotnega delavca.

3.2.1.a Ugotovili smo, da je zavod javno uslužbenko dne 6. 4. 2020 zaposlil na delovnem mestu upravni referent za zdravstveno zavarovanje v V. tarifnem razredu za določen čas za nadomeščanje odsotne delavke, ki je bila odsotna zaradi bolezni nad 30 dni. Zavod je nato javno uslužbenko 1. 6. 2020

⁶² Št. 0071-1/2008/2 z dne 18. 7. 2008. Sklep o spremembi sklepa št. 0071-1/2008/5 z dne 5. 10. 2009, Sklep o popravku Sklepa št. 0071-1/2008/5 z dne 5. 10. 2009, št. 0071-1/2008/8 z dne 18. 11. 2009, Sklep o popravku Sklepa št. 0071-1/2008/8 z dne 18. 11. 2009, št. 0071-1/2008/13 z dne 5. 5. 2010.

⁶³ Uradni list RS, št. 27/09 in 79/19.

⁶⁴ Št. 1720-1/2020 z dne 25. 5. 2020 (uporablja se od 1. 1. 2020) in aneks št. 1 z dne 22. 10. 2020, št. 1720-1/2020-A1.

⁶⁵ Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18.

⁶⁶ Št. 0071-5/2018-DI/1 z dne 9. 5. 2018.

⁶⁷ Tretji odstavek 22. člena ZDR-1 določa, da če noben od prijavljenih kandidatov ne izpolnjuje pogojev za opravljanje dela, lahko delodajalec z enim od prijavljenih kandidatov, ki izpolnjuje z zakonom ali s podzakonskim aktom določene pogoje, sklene pogodbo o zaposlitvi za določen čas do enega leta, če je taka zaposlitev potrebna zaradi nemotenega opravljanja dela.

zaposlil na delovno mesto strokovni svetovalec II v tarifnem razredu VII/1 za določen čas za nadomeščanje delavke, ki je bila odsotna zaradi starševskega dopusta. Nato pa je zavod javno uslužbenko na podlagi izvedenega internega razpisa za zasedbo delovnega mesta dne 13. 7. 2020 zaposlil na delovnem mestu strokovni svetovalec II v tarifnem razredu VII/1 za nedoločen čas. Zavod je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 25. člena ZDR-1, ker je zaposlil javno uslužbenko na delovnem mestu strokovni svetovalec II za nedoločen čas, brez javne objave delovnega mesta.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da prostega delovnega mesta strokovni svetovalec II ni javno objavil, saj gre za izjemo od obveznosti objave po prvi alineji prvega odstavka 26. člena ZDR-1, ki določa, da javna objava delovnega mesta ni potrebna, če gre za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi zaradi spremenjenih okoliščin.

ZDR-1 v prvi alineji 26. člena sicer dopušča možnost sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi brez javne objave zaradi spremenjenih okoliščin, vendar izjema od obveznosti objave ne velja v primeru predhodne zaposlitve za določen čas za nadomeščanje začasnega odsotnega delavca.

3.2.1.b Ugotovili smo, da je zavod javno uslužbenko dne 1. 8. 2018 zaposlil na delovnem mestu upravni referent za zdravstveno zavarovanje v V. tarifnem razredu za nedoločen čas s krajšim delovnim časom 20 ur tedensko⁶⁸ ter na delovnem mestu upravni referent za zdravstveno zavarovanje v V. tarifnem razredu za določen čas s krajšim delovnim časom 20 ur tedensko za nadomeščanje začasnega odsotnega delavke. Zavod je dne 1. 6. 2020 javno uslužbenko zaposlil na delovnem mestu višji referent I v VI. tarifnem razredu za nedoločen čas za polni delovni čas – 40 ur tedensko, pri čemer prostega delovnega mesta ni javno objavil. Zavod je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 25. člena ZDR-1, ker je zaposlil javno uslužbenko na delovnem mestu višji referent I za nedoločen čas, brez javne objave delovnega mesta.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da je javno uslužbenko premestil na delovno mesto višji referent I za nedoločen čas na podlagi sedme alineje 26. člena ZDR-1, ki omogoča zaposlitev s polnim delovnim časom osebe, ki je bila pri delodajalcu zaposlena s krajšim delovnim časom.

Javna uslužbenka je bila s krajšim delovnim časom zaposlena za določen čas na drugem delovnem mestu v nižjem tarifnem razredu, zato bi zavod za zaposlitev na delovnem mestu višji referent I s polnim delovnim časom za nedoločen čas moral prosto delovno mesto javno objaviti.

3.2.2 Zagotavljanje enakopravne dostopnosti do delovnega mesta

3.2.2.a Zavod je dne 25. 8. 2020 javno objavil prosto delovno mesto nadzorni zdravnik I – svetovalec v VIII. tarifnem razredu za nedoločen čas. V objavi prostega delovnega mesta je navedel, da se delo opravlja 40 ur tedensko. Zavod je na podlagi izvedenega javnega razpisa za zasedbo delovnega mesta sklenil pogodbo o zaposlitvi z javnim uslužbencem na delovnem mestu nadzorni zdravnik I – svetovalec

⁶⁸ Zavod je izvedel javno objavo delovnega mesta.

za nedoločen čas za opravljanje dela 32 ur tedensko. ZJU v 7. členu določa, da se zaposlovanje javnih uslužbencev izvaja tako, da je zagotovljena enakopravna dostopnost delovnih mest za vse zainteresirane kandidate pod enakimi pogoji. Zavod je ravnal v nasprotju s 7. členom ZJU, saj javnega uslužbenca ni zaposlil pod javno objavljenimi pogoji dela (polni delovni čas) na delovnem mestu nadzorni zdravnik I – svetovalec, saj je javnega uslužbenca zaposlil za krajši delovni čas, kot je bilo navedeno v objavi delovnega mesta.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da redno objavlja prosta delovna mesta za zaposlitve nadzornih zdravnikov zavoda za polni kot tudi krajši delovni čas, vendar pri tem največkrat ni uspešen. Pri objavi delovnega mesta nadzorni zdravnik I – svetovalec z dne 25. 8. 2020 je prejel le 1 prijavo – prijavo izbranega kandidata. Z izbranim kandidatom je zavod sklenil pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas za opravljanje dela 32 ur tedensko tudi zato, ker mora javni uslužbenec za ohranjanje veljavne zdravniške licence določen čas opravljati tudi delo v ambulantni.

Zavod bi z objavo delovnega mesta nadzorni zdravnik I – svetovalec, ki bi vsebovala možnost zaposlitve tudi s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa, zagotovil enakopravno dostopnost delovnega mesta za vse zainteresirane kandidate.

3.2.3 Določitev plačnega razreda

Prvi odstavek 19. člena ZSPJS določa, da se javni uslužbenec ob zaposlitvi, premestitvi na drugo delovno mesto oziroma imenovanju v naziv ali višji naziv uvrsti v plačni razred, v katerega je uvrščeno delovno mesto, za katero je javni uslužbenec sklenil delovno razmerje oziroma na katero je bil premeščen, oziroma v plačni razred, v katerega je uvrščen naziv, v katerega je imenovan. Če bi bil javni uslužbenec zaradi premestitve na delovno mesto oziroma v naziv v višjem tarifnem razredu uvrščen v nižji ali isti plačni razred, kot ga je dosegel z napredovanjem na delovnem mestu oziroma v nazivu pred to premestitvijo, se mu plačni razred na novem delovnem mestu oziroma v nazivu določi tako, da se že doseženi plačni razred na delovnem mestu oziroma v nazivu pred premestitvijo oziroma imenovanjem poveča za 1 plačni razred.

Prvi odstavek 20. člena ZSPJS določa, da če je javni uslužbenec premeščen na drugo delovno mesto oziroma je sklenil pogodbo o zaposlitvi o delu na drugem delovnem mestu v nižjem ali istem tarifnem razredu, obdrži število plačnih razredov napredovanja, ki jih je dosegel na prejšnjem delovnem mestu, razen če pristojni organ ugotovi, da na prejšnjem delovnem mestu ni dosegal pričakovanih delovnih rezultatov (razlog nesposobnosti) ali da plačni razredi za napredovanje na prejšnjem delovnem mestu niso bili doseženi v skladu z zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi. Ohranitev plačnih razredov napredovanja je možna pri istem ali drugem delodajalcu v isti plačni podskupini ali na istovrstnih oziroma sorodnih delovnih mestih v različnih plačnih podskupinah.

3.2.3.a Ugotovili smo, da je zavod javno uslužbenko v letu 2012 premestil z delovnega mesta strokovni delavec za izvajanje zavarovanj I v V. tarifnem razredu, na katerem je bila javna uslužbenka uvrščena v 26. plačni razred, na delovno mesto višji referent I v VI. tarifnem razredu z izhodiščnim plačnim razredom 22 in prenesel 6 plačnih razredov doseženih napredovanj na prejšnjem delovnem mestu ter jo uvrstil v 28. plačni razred. Ker je zavod javno uslužbenko premestil na delovno mesto v višjem tarifnem razredu, pri čemer bi bila javna uslužbenka zaradi premestitve na delovno mesto v

višjem tarifnem razredu uvrščena v nižji plačni razred, kot ga je dosegla z napredovanjem na delovnem mestu pred to premestitvijo, bi zavod moral plačni razred na novem delovnem mestu določiti tako, da se že doseženi plačni razred na delovnem mestu pred premestitvijo poveča za 1 plačni razred. Zavod je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 19. člena ZSPJS, ker je javno uslužbenko uvrstil v 28. plačni razred (prenesel 6 napredovanj) in ne v 27. plačni razred. Javna uslužbenka je nato v letu 2017 na podlagi Dogovora o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju pridobila 2 plačna razreda in bila uvrščena v 30. plačni razred namesto v 29. plačni razred oziroma bi morala biti s 1. 1. 2019 uvrščena v 30. plačni razred namesto 31. plačni razred, s 1. 11. 2019 pa v 31. plačni razred namesto v 32. plačni razred. V letu 2020 bi morala biti javna uslužbenka uvrščena v 31. plačni razred namesto v 32. plačni razred. Ocenjujemo, da je zavod zaradi navedene nepravilnosti javni uslužbenki v letu 2020 obračunal in izplačal za 739 EUR preveč plače.

Ukrep zavoda

Zavod je javno uslužbenko dne 1. 2. 2021 premestil na delovno mesto strokovni svetovalec v VII/1 tarifnem razredu z izhodiščnim plačnim razredom 30 in jo uvrstil za 5 plačnih razredov višje od plačnega razreda delovnega mesta na podlagi drugega odstavka 19. člena ZSPJS⁶⁹, pri čemer je uvrstitev v višji plačni razred tudi ustrezno utemeljil.

3.2.3.b Ugotovili smo, da je zavod javno uslužbenko dne 1. 4. 2020 premestil z delovnega mesta svetovalec področja II v VII. tarifnem razredu na delovno mesto vodja oddelka II v VII/2 tarifnem razredu. Zavod je javni uslužbenki določil plačo na način, da je upošteval 8 plačnih razredov že doseženih napredovanj, čeprav je javna uslužbenka do premestitve na delovno mesto vodja oddelka II dosegla 9 plačnih razredov napredovanj, kar pomeni, da je zavod pri določitvi plače javni uslužbenki določil 1 plačni razred premalo, s čimer je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 20. člena ZSPJS. Ocenjujemo, da je zavod zaradi navedene nepravilnosti javni uslužbenki v letu 2020 obračunal in izplačal za 2.335 EUR premalo plače.

Ukrep zavoda

Zavod je z javno uslužbenko v aprilu 2022 sklenil pogodbo o zaposlitvi na delovnem mestu vodja oddelka II v VII/2 tarifnem razredu, pri čemer je pravilno upošteval dosežene plačne razrede napredovanj.

3.2.4 Stalna pripravljenost

ZSPJS v tretjem odstavku 32. člena določa, da javnemu uslužbencu pripada dodatek za stalno pripravljenost, in sicer v skladu s četrtem odstavkom istega člena le za čas, ko dela v času, ki je manj

⁶⁹ Če obstajajo za to utemeljeni razlogi, se lahko javnega uslužbenca ob zaposlitvi, na podlagi soglasja, premestitvi na drugo delovno mesto oziroma imenovanju v naziv ali višji naziv uvrsti v plačni razred, ki je za največ 5 plačnih razredov višji od plačnega razreda delovnega mesta oziroma naziva, vendar ne v višji plačni razred, kot ga je možno doseči z napredovanjem.

ugoden. Zavod je v letu 2020 organiziral stalno pripravljenost javnih uslužbencev za zagotavljanje neprekinjenega delovanja informacijskega sistema zavoda in z njim povezanih ključnih informacijskih storitev zavoda. Izvajanje stalne pripravljenosti so opravljali posamezni javni uslužbenci zavoda področne enote Informacijskega centra (v nadaljevanju: PE IC) in Informacijskega centra območnih enot (v nadaljevanju: ICOE). Stalna pripravljenost se skladno s 5. členom Navodila o organiziranju stalne pripravljenosti⁷⁰ (v nadaljevanju: navodilo o stalni pripravljenosti) organizira ob delavnikih popoldne in ponoči tako, da se kot čas stalne pripravljenosti upošteva čas, ko delavec ni na delovnem mestu glede na evidentirano prisotnost v aplikaciji za vodenje evidence delovnega časa. Direktor PE IC odredi izvajanje stalne pripravljenosti s sklepom (prvi odstavek 4. člena navodila o stalni pripravljenosti). Na podlagi prvega odstavka 8. člena navodila o stalni pripravljenosti vodje posameznih oddelkov PE IC pripravijo razpored javnih uslužbencev v stalni pripravljenosti in ga posredujejo koordinatorjem.

3.2.4.a Zavod je v nasprotju s tretjim in četrtem odstavkom 32. člena ZSPJS najmanj 11 javnim uslužbencem zavoda PE IC in ICOE, zaposlenim na delovnih mestih svetovalec področja II, višji področni svetovalec III, strokovni sodelavec VII/2 (I), strokovni svetovalec I, svetovalec področja I, vodja službe I in vodja oddelka I, izplačal dodatek za stalno pripravljenost za več ur, kot so bili javni uslužbenci dejansko v stalni pripravljenosti. Zavod je javnim uslužbencem, ki so bili razporejeni za izvajanje stalne pripravljenosti, delovno obveznost stalne pripravljenosti vnašal v evidenco delovnega časa pred začetkom opravljanja stalne pripravljenosti. V primerih, ko so javni uslužbenci na dan, ko so bili razporejeni za stalno pripravljenost, opravljali tudi delo na domu, so se opravljene ure stalne pripravljenosti prištele opravljenim uram dela na domu in uram redne delovne obveznosti, opravljenim na delovnem mestu v zavodu, zaradi česar je pri javnih uslužbencih prišlo do sešteвка opravljenih ur delovne obveznosti več kot 24 ur dnevno. Posledično so javni uslužbenci prejeli dodatek za stalno pripravljenost za več ur, kot so jih dejansko opravili v času stalne pripravljenosti, saj so zaradi načina evidentiranja prejeli tako plačilo rednega dela kot dodatek za stalno pripravljenost.

Ukrep zavoda

Zavod je maja 2021 v sistemu evidence delovnega časa (EAWT) zagotovil avtomatično kontrolo stalne pripravljenosti in prisotnosti na delu. Ker se stalna pripravljenost, skladno s sklepom o stalni pripravljenosti oziroma mesečnim razporedom, vnaša v aplikacijo evidence delovnega časa vnaprej, se ta spremeni v primeru, ko redno delo, opravljeno na delovnem mestu v zavodu, ali delo od doma ter seštevku stalne pripravljenosti preseže 24 ur, in sicer na način, da aplikacija pri seštevku več kot 24 ur avtomatično odšteje ure stalne pripravljenosti. Zavod je v evidenci delovnega časa pripravil poročilo za kontrolo stalne pripravljenosti in odsotnosti, ki se bo izvajala pred vsakim obračunom plač, saj tudi v teh primerih seštevku ur ne sme preseči 24 ur.

⁷⁰ Številka 389-3/2014-IC/12 z dne 26. 6. 2017, sprejel generalni direktor zavoda.

3.2.5 Položajni dodatek

ZSPJS v prvem odstavku 24. člena določa, da je položajni dodatek del plače, ki pripada javnemu uslužbencu ali funkcionarju iz tretjega odstavka 23. člena ZSPJS, ki izvršuje pooblastila v zvezi z vodenjem, usklajevanjem in izvajanjem dela kot vodja notranje organizacijske enote, vrednotenje teh nalog pa ni vključeno v osnovno plačo delovnega mesta, naziva ali funkcije. Uredba o kriterijih za določitev višine položajnega dodatka za javne uslužbenke⁷¹ (v nadaljevanju: uredba o položajnem dodatku) v prvem odstavku 3. člena določa, da je položajni dodatek del plače, ki pripada javnemu uslužbencu, ki izvršuje pooblastila v zvezi z vodenjem, usklajevanjem ali izvajanjem dela kot vodja notranje organizacijske enote, vrednotenje teh nalog pa ni vključeno v osnovno plačo delovnega mesta ali naziva. Drugi odstavek 3. člena uredbe o položajnem dodatku določa, da se za potrebe te uredbe kot notranja organizacijska enota šteje enota, ki je kot taka določena z zakonom, podzakonskim aktom ali s splošnim ali drugim aktom delodajalca, v kateri se izvršujejo naloge v zaključnem procesu dela oziroma na zaključnem delovnem področju. Tretji odstavek 3. člena uredbe o položajnem dodatku določa, da javnemu uslužbencu pripada položajni dodatek v primeru, ko je v posamezni notranji organizacijski enoti na sistematiziranih delovnih mestih zaposlenih najmanj 5 javnih uslužbencev vključno z javnim uslužbencem, ki izvršuje pooblastila v zvezi z vodenjem, usklajevanjem in izvajanjem dela v notranji organizacijski enoti. 4. člen uredbe o položajnem dodatku določa višino položajnega dodatka.

3.2.5.a Zavod je javni uslužbenki na delovnem mestu strokovni sodelavec VII/2 (I) za januar, februar in marec 2020 obračunal in izplačal položajni dodatek v višini 5 % osnovne plače za vodenje, usklajevanje in izvajanje dela kot vodji notranje organizacijske enote Oddelka za plan in analize OE Kranj. V obdobju, ko je javna uslužbenka prejela položajni dodatek, so bila v notranji organizacijski enoti Oddelek za plan in analize OE Kranj sistematizirana in zasedena 3 delovna mesta. Zavod je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 24. člena ZSPJS v povezavi s tretjim odstavkom 3. člena uredbe o položajnem dodatku, ker je javni uslužbenki obračunal in izplačal položajni dodatek, ko je bilo v posamezni notranji organizacijski enoti zavoda zaposlenih manj kot 5 javnih uslužbencev. Zavod je za leto 2020 javni uslužbenki izplačal 363 EUR položajnega dodatka.

Pojasnilo zavoda

Javna uslužbenka je poleg vodenja zaposlenih v Oddelku za plan in analize OE Kranj v okviru izvajanja rednih delovnih nalog oddelka koordinirala tudi delo 5 zaposlenih v Oddelku za finance in računovodstvo OE Kranj, ki so delali na področju poravnave računov izvajalcem.

Oddelek zavoda za finance in računovodstvo je imel sistemizirano in zasedeno delovno mesto vodje oddelka, zato ugotavljamo, da zavod ni imel pravne podlage za določitev položajnega dodatka javni uslužbenki. Javnemu uslužbencu skladno s tretjim odstavkom 3. člena uredbe o položajnem dodatku pripada dodatek, ko je v posamezni notranji organizacijski enoti na sistematiziranih delovnih mestih zaposlenih najmanj 5 javnih uslužbencev. Predpisi tudi ne predvidevajo, da bi se število javnih uslužbencev seštevalo med več posameznimi notranjimi organizacijskimi enotami.

⁷¹ Uradni list RS, št. 85/10 in 173/20.

3.2.6 Promocija zdravja na delovnem mestu

Zakon o varnosti in zdravju pri delu⁷² (v nadaljevanju: ZVZD-1) v 6. členu določa, da mora delodajalec načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu. ZVZD-1 opredeljuje promocijo zdravja na delovnem mestu kot sistematične ciljne aktivnosti in ukrepe, ki jih delodajalec izvaja zaradi ohranjanja in krepitev telesnega in duševnega zdravja delavcev. 32. člen ZVZD-1 določa, da mora delodajalec promocijo zdravja na delovnem mestu načrtovati ter zanjo zagotoviti potrebna sredstva, pa tudi način spremljanja njenega izvajanja.

Ministrstvo za zdravje je skladno z drugim odstavkom 32. člena ZVZD-1 izdalo Smernice za promocijo zdravja na delovnem mestu⁷³ (v nadaljevanju: smernice). Smernice so pripravljene kot pomoč in podpora pri izvajanju programov promocije zdravja, ki jih določa ZVZD-1. V skladu s smernicami je lahko načrt promocije zdravja na delovnem mestu priloga oziroma aneks k veljavni oceni tveganja, podpisana s strani direktorja ali z njegove strani pooblaščen osebe. O načrtu oziroma programu promocije zdravja na delovnem mestu mora delodajalec seznanimi delavce. Generalni direktor zavoda je sprejel Načrt ukrepov promocije zdravja v ZZZS za leto 2020⁷⁴.

Promocija zdravja so skupna prizadevanja delodajalcev, delavcev in družbe za izboljšanje zdravja in dobrega počutja na delovnem mestu. Za učinkovito pripravo in izvajanje programa smernice podajajo naslednja načela izvajanja programa promocije zdravja na delovnem mestu:

- programi promocije zdravja na delovnem mestu so komplementarni zakonskim zahtevam s področja varnosti in zdravja pri delu;
- vsebine programov naj izhajajo iz potreb zaposlenih;
- program izvajajo zaposleni;
- program je prostovoljen;
- programi naj vključujejo ukrepe, usmerjene v organizacijo dela, delovno okolje in spremembe vedenj posameznika;
- izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu je trajno;
- program je stroškovno učinkovit.

ZVZD-1 v 32. členu sicer določa, da mora delodajalec promocijo zdravja na delovnem mestu načrtovati ter zanjo zagotoviti potrebna sredstva, ampak je pri tem omejen tako z načeli promocije zdravja na delovnem mestu, ki izhajajo iz smernic, kot tudi z javnofinančnimi načeli, predvsem z načeli varčnosti, učinkovitosti ter gospodarnosti. Potrebne možne ukrepe za promocijo zdravja na delovnem mestu je treba razlagati restriktivno, vsekakor pa morajo biti ukrepi omejeni na delovno okolje in organizacijo dela ter povezani s spremembami vedenj posameznika.

⁷² Uradni list RS, št. 43/11.

⁷³ [URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Preventiva-in-skrb-za-zdravje/Varovanje-in-krepitev-zdravja/zdravje-na-del-mestu/Promocija-zdravja-na-delovnem-mestu/Smernice_promocija_zdravja_na_delovnem_mestu-marec_2015.pdf], 4. 4. 2022.

⁷⁴ Št. 102-3/2020/1 z dne 19. 6. 2020.

3.2.6.a Ugotovili smo, da je zavod v letu 2020 v okviru izvajanja ukrepov promocije zdravja na delovnem mestu za zaposlene kupil kolesarske čelade⁷⁵ v skupni vrednosti 13.101 EUR, zagotovil tradicionalni slovenski zajtrk v skupni vrednosti 1.537 EUR, sezonsko sadje v skupni vrednosti najmanj 1.991 EUR in čaje v skupni vrednosti najmanj 3.560 EUR. Menimo, da omenjena poraba sredstev za promocijo zdravja na delovnem mestu v zavodu presega definicijo ukrepov promocije zdravja na delovnem mestu, za izvajanje katerih predstavljata pravno podlago ZVZD-1 in smernice. Zavod je zato ravnal v nasprotju s tretjim odstavkom 16. člena ZJU, ki določa, da delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva.

3.3 Tekoči transferi

3.3.1 Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom

Z OZZ se zavarovanim osebam zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev, nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela in povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev v obsegu, ki ga določa ZZVZZ. Za postopek, v katerem se odloča o pravicah iz OZZ, se v skladu s 85. členom ZZVZZ uporablja Zakon o splošnem upravnem postopku⁷⁶ (v nadaljevanju: ZUP). Na podlagi tretjega odstavka 256. člena pravil OZZ odloča o pravicah iz OZZ OE zavoda na prvi stopnji in Direkcija zavoda na drugi stopnji.

3.3.1.1 Povračilo stroškov zdravljenja v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda

ZZVZZ ureja pravico do zdravljenja v tujini v členih 44.a (izčrpane možnosti zdravljenja v Sloveniji), 44.b (presežena dopustna čakalna doba ali določena čakalna doba, ki sicer ni presežena, vendar presega razumen čas v Sloveniji) in 44.c (zdravljenje v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda). V skladu s 44.c členom ZZVZZ ima zavarovana oseba pod določenimi pogoji pravico do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja, nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini. Zavod je v letu 2020 na podlagi 44.c člena ZZVZZ odobril 1.115 vlog in za ta povračila namenil 335.354 EUR.

3.3.1.1.a Kadar se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, in pred odločitvijo ni potreben poseben ugotovitveni postopek, mora pristojni organ v skladu z 222. členom ZUP izdati odločbo in jo vročiti stranki čim prej, najpozneje pa v 1 mesecu od dneva, ko je prejel popolno vlogo za začetek postopka, oziroma od dneva, ko je bil začet postopek po uradni dolžnosti. V drugih primerih, ko se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, mora pristojni organ izdati odločbo in jo vročiti stranki najpozneje v 2 mesecih. V 52 primerih smo ugotovili, da zavod ni ravnal v skladu z 222. členom ZUP, ker je izdal odločbo v obdobju, daljšem od 2 mesecev od prejema popolne vloge. Poleg tega je zavod

⁷⁵ Skupno 874 kolesarskih čelad.

⁷⁶ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE.

zavarovanim osebam v 3 primerih povrnili stroške zdravstvenih storitev, do katerih je bila zavarovana oseba upravičena, več kot 4 mesece po tem, ko je odločba že postala izvršljiva.

Pojasnilo zavoda

Postopki povračil stroškov načrtovanega zdravljenja v tujini zahtevajo ugotavljanje dejanskega stanja, ki se lahko ugotavlja tudi s pozivanjem stranke k dopolnitvi (do popolne vloge) z ustreznimi dokazili med samim postopkom. Pogosto je težavno tudi pridobivanje ustreznih strokovnih mnenj zdravnika izvedenca. Dogaja se, da je prejeto izvedensko mnenje nejasno in ga je treba vrniti zdravniku izvedencu v ponovni pregled, presojo, dopolnitev in podobno. Določitev ustreznih elementov za obračun in podaja izvedenskega mnenja ni vedno enostavna in terja tudi posvetovanje med zdravniki in zunanjimi institucijami. Pri reševanju zahtevkov prihaja do zamud tudi zaradi (ne)predvidenih daljših odsotnosti uradnih oseb, ki vodijo postopke oziroma zdravnikov izvedencev, pri čemer so določene zamude pri izdaji odločb povezane tudi z obdobjem omejenega opravljanja dela v času razmer epidemije covid-19.

3.3.1.2 Ostala povračila stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov

Na podlagi prvega odstavka 78. člena ZZVZZ lahko pravice iz OZZ uveljavi oseba, ki ji je priznana lastnost zavarovane osebe. Za dokazovanje lastnosti zavarovane osebe se uporablja kartica zdravstvenega zavarovanja, ki jo izda zavod, lahko pa tudi osebna izkaznica. Pogoji, pod katerimi oseba pridobi lastnost zavarovane osebe, so opredeljeni v 15. ter 20. do 22. členu ZZVZZ. Lastnost zavarovane osebe v OZZ pridobi oseba v skladu s prvim odstavkom 6. člena pravil OZZ z dnem, ko so pri njej izpolnjeni pogoji za vključitev v obvezno zavarovanje po zakonu in pravilih, in jo izgubi z dnem, ko za takšno zavarovanje ne izpolnjuje pogojev. Po prvem odstavku 252. člena pravil OZZ izvajalec zdravstvenih storitev in dobavitelj medicinskih pripomočkov ne smeta zavarovani osebi zaračunati nikakršnih doplačil za delež vrednosti storitev iz OZZ, kar zadeva vrsto storitev, njihov standard, trajnostno dobo in podobno. Skladno s prvo alinejo 2. točke drugega odstavka 252. člena pravil OZZ lahko izvajalec zdravstvenih storitev zahteva, da zavarovana oseba plača celotno pogodbeno ceno, če ne predloži kartice zdravstvenega zavarovanja oziroma drugega dokumenta, iz katerega je razvidna urejenost zavarovanja. V tem primeru izvajalec zavarovano osebo napoti na zavod, kjer lahko uveljavlja povračilo računa, če izkaže, da je imela v času uveljavljanja zdravstvenih storitev urejeno zdravstveno zavarovanje. Enak način povračila stroškov je predviden v 2. in 3. točki četrtega odstavka 252. člena pravil OZZ za primer, ko zavarovana oseba dobavitelju medicinskih pripomočkov ne predloži kartice zdravstvenega zavarovanja oziroma drugega dokumenta, iz katerega je razvidna urejenost zavarovanja, ali ustrezne naročilnice. Generalni direktor zavoda je v letu 2012 sprejel Organizacijsko navodilo o načinu dela na področju povračil⁷⁷ (v nadaljevanju: organizacijsko navodilo na področju povračil), ki ureja postopke na področju reševanja vlog za povračila in njihovih izplačil. Obveščanje vlagateljev o rešitvi vloge ureja 16. člen organizacijskega navodila na področju povračil, ki med drugim v 2. točki določa, da se v primeru ugoditve vlogi brez izdaje odločbe po opravljenem izplačilu iz aplikacije Povračila (po zaključku posameznega plačilnega naloga) avtomatično izpiše obvestilo o nakazilu, ki ga je treba pripraviti in odpremiti po pošti.

⁷⁷ Št. 0072-5/2012-DI/1, januar 2012.

3.3.1.2.a Upravni postopek se zaključi z izdajo odločbe, s katero organ meritorno odloči o zadevi, ali z izdajo sklepa, s katerim se postopek ustavi iz določenih procesnih razlogov. Odločba je skladno z 207. členom ZUP konkretni upravni akt, izdan v upravnem postopku, s katerim upravni organ odloči, ali v konkretni upravni zadevi stranki pripada pravica ali pravna korist, ki jo ta uveljavlja, oziroma ali obstajajo zakonski pogoji, da se lahko stranki naloži določena obveznost. Po 210. členu ZUP se odločba izda pisno in obsega: uvod, naziv, izrek, obrazložitev, pouk o pravnem sredstvu, če se izda v fizični obliki, podpis uradne osebe in žig organa. V primerih, za katere tako določa zakon ali na podlagi zakona izdan predpis, posamezni deli v odločbi niso obvezni. Če se odločba izdela samodejno, ima lahko namesto podpisa in žiga faksimile. Na podlagi 754 vlog je zavod vlagateljem v letu 2020 odobril in izplačal ostala povračila v skupnem znesku 104.517 EUR in jim skladno z 2. točko 16. člena organizacijskega navodila na področju povračil po opravljenem izplačilu poslal obvestilo o povračilu stroškov – ostala povračila, da so upravičeni do povračila stroškov in da lahko v 8 dneh od prejema obvestila zahtevajo izdajo odločbe, če se z obvestilom ne strinjajo. Ugotovili smo, da zavod ni ravnal v skladu z 207. členom ZUP, ker izplačila ostalih povračil stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov niso temeljila na izdani odločbi, poleg tega pa so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov – ostala povračila.

Ukrep zavoda

Zavod je Ministrstvu za zdravje predlagal, da se postopek, ki bi povzel obstoječo prakso zavoda pri reševanju vloge za povračilo stroškov zavarovani osebi, zakonsko uredi v okviru priprave predloga novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ter ministrstvu predložil predlog dopolnitev določb predloga novega zakona. Januarja 2020 je zavod ministrstvu posredoval predlog za imenovanje predstavnikov zavoda v delovne podskupine za pripravo osnutka Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

3.3.2 Nadomestila plač med začasno zadržanostjo od dela

Tretji odstavek 137. člena ZDR-1⁷⁸ je delodajalcu nalagal, da ta izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, in sicer do 30 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela, vendar največ za 120 delovnih dni v koledarskem letu. V primerih nezmožnosti za delo delavca zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu izplačuje delodajalec nadomestilo plače delavcu iz lastnih sredstev do 30 delovnih dni za vsako posamezno odsotnost z dela. V času daljše odsotnosti z dela izplača delodajalec nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja. Navedeni spremembi sta se pričeli uporabljati 1. 3. 2022.

⁷⁸ Z Zakonom o spremembah Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 15/22) sta bila tretji in četrti odstavek 137. člena ZDR-1 spremenjena tako, da se glasita: Delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, in sicer do 20 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela, vendar največ za 80 delovnih dni v koledarskem letu. V primerih nezmožnosti za delo delavca zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu, izplačuje delodajalec nadomestilo plače delavcu iz lastnih sredstev do 30 delovnih dni za vsako posamezno odsotnost z dela. V času daljše odsotnosti z dela izplača delodajalec nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja. Če gre za dve ali več zaporednih odsotnosti z dela zaradi iste bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, do 20 delovnih dni, pa traja v posameznem primeru prekinitev med eno in drugo odsotnostjo manj kot deset delovnih dni, izplača delodajalec za čas nadaljnje odsotnosti od prekinitve dalje, nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja. Navedeni spremembi sta se pričeli uporabljati 1. 3. 2022.

breme zdravstvenega zavarovanja. Četrty odstavek 137. člena ZDR-1 je določal, da če gre za 2 ali več zaporednih odsotnosti z dela zaradi iste bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, do 30 delovnih dni, pa traja v posameznem primeru prekinitev med eno in drugo odsotnostjo manj kot 10 delovnih dni, izplača delodajalec za čas nadaljnje odsotnosti od prekinitve dalje nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja.

ZZVZZ v 28. členu določa, da imajo pravico do nadomestila med začasno zadržanostjo od dela zavarovanci iz 1., 2., 3., 4., 5., 6. in 8. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona⁷⁹, zavarovanci iz 7. točke prvega odstavka 15. člena⁸⁰ tega zakona pa, če plačujejo prispevek od osnove, določene za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. 31. člen ZZVZZ določa, da je osnova za nadomestilo povprečna mesečna plača in nadomestila oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela. Osnove za plačevanje prispevkov iz drugega in tretjega odstavka 55.a člena ZZVZZ⁸¹ se ne vštevajo v osnovo za nadomestilo med začasno zadržanostjo od dela. ZZVZZ ne določa drugih dohodkov, ki se v osnovo za izračun nadomestila ne vštevajo.

Pravila OZZ v prvem odstavku 140. člena določajo, da je osnova za nadomestilo zavarovančeva povprečna mesečna plača in nadomestila, ki so bila izplačana v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela, oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela.

Pravila OZZ v prvem odstavku 141. člena določajo, da se v osnovo za izračun nadomestila ne vštevajo:

- regres, jubilejna nagrada, odpravnina ob upokojitvi, solidarnostna pomoč;
- povračila stroškov v zvezi z delom;
- dohodek, prejet v naravi;
- poračuni plač v tekočem letu za obdobja, na katera se nanaša osnova za obračun nadomestila;
- nadomestila, izplačana v breme pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

⁷⁹ Zavarovanci po tem zakonu, kot jih določajo navedene točke omenjenega člena, so: 1. osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji; 2. osebe v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Republiki Sloveniji, poslone na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino, če niso obvezno zavarovane v državi, v katero so bile poslone; 3. osebe, zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvi s sedežem v Republiki Sloveniji, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno; 4. osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, zaposlene pri tujem delodajalcu, ki niso zavarovane pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja; 5. osebe, ki na območju Republike Slovenije samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic; 6. družbeniki osebnih družb, družbeniki družb z omejeno odgovornostjo in ustanovitelji zavodov, če so družbeniki družb oziroma ustanovitelji zavodov poslovdne osebe, ki opravljajo poslovodno funkcijo kot edini ali glavni poklic; 8. vrhunski športniki in vrhunski šahisti – člani telesnokulturnih in šahovskih organizacij v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovani iz drugega naslova.

⁸⁰ Zavarovanci iz 7. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ so kmetje, člani njihovih gospodarstev in druge osebe, ki v Republiki Sloveniji opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic.

⁸¹ Osnova za plačevanje prispevkov od dohodkov iz drugega pravnega razmerja, na podlagi katerega zavarovanci niso zavarovani kot osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji, prejetih na podlagi opravljenega dela oziroma storitev, kadar se plačilo, prejet na podlagi tega pravnega razmerja, na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, je vsak posamezen prejet dohodek. Osnova za plačevanje prispevkov iz naslova dejavnosti, ki se opravlja kot postranski poklic, je 25 % povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za oktober predhodnega koledarskega leta.

- bonitete;
- dohodki iz drugega pogodbenega razmerja;
- osnove za plačevanje prispevkov iz drugega in tretjega odstavka 55.a člena zakona.

Po naši oceni 31. člen ZZVZZ ne določa jasno, ali osnova za nadomestilo – povprečna mesečna plača in nadomestila oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov predstavlja izplačila v koledarskem letu ali za koledarsko leto pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela. Menimo, da bi moral način izračuna osnove za nadomestilo jasno izhajati že iz samega zakona, saj določitev osnove za nadomestilo vpliva na višino nadomestila zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela kot pravico iz OZZ. Eno izmed načel pravne države, ki ga določa 2. člen Ustave Republike Slovenije⁸², je namreč, da morajo biti predpisi jasni in pomensko določljivi, zlasti pa je to pomembno pri predpisih in določbah, ki vsebujejo pravne norme, ki določajo pravice in dolžnosti subjektov. Zato smo 13. 1. 2022 na Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: ustavno sodišče) vložili zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti 31. člena ZZVZZ oziroma skladnosti določil 140. in 141. člena pravil OZZ z zakonom.

Pojasnilo zavoda

Zavod meni, da določba ZZVZZ ni pomensko odprta. Že iz same zakonske določbe namreč izhaja, da se navedeno izplačilo ne upošteva v osnovi za odmero nadomestila plače, in sicer iz jezikovne razlage. Navedena določba namreč govori o plačah "v koledarskem letu" in ne "za koledarsko leto", iz česar izhaja, da gre za izplačila v koledarskem letu, morebitna dodatna izplačila v prihodnjem koledarskem letu za prejšnje koledarsko leto pa se pri določanju osnove za odmero nadomestila ne upoštevajo. Pravila OZZ zgolj konkretizirajo zakonsko določbo, ko določajo, da se v osnovo vštevajo plača in nadomestila, ki so bila izplačana v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela (141. člen pravil OZZ), ter iz osnove izrecno izvemajo poračune plač v tekočem letu za obdobja, na katera se nanaša osnova za obračun nadomestila (140. člen pravil OZZ). S takšno ureditvijo se preprečuje stalno poračunavanje nadomestil plače zaradi morebitnih naknadnih poračunov že izplačanih plač, ki se vštevajo v osnovo za odmero nadomestila plače, s čimer se zagotavlja pravna predvidljivost in s tem pravna varnost tako na strani zavarovancev kot tudi na strani delodajalcev in zavoda, saj se pravno razmerje iz naslova nadomestil plače reši na vnaprej jasn in znan način, to je ob znanih osnovah za obračun nadomestila plače v času njegovega obračuna in izplačila. Sistem obračuna nadomestil plače s poračunavanjem bi po drugi strani pomenil enormen obseg dodatnega administrativnega dela, saj bi bilo treba opraviti celoten izračun nadomestila še enkrat (delodajalec in zavod), ter vložitev ponovnih zahtevkov za refundacijo s strani delodajalca. Še posebej si je enormen obseg dela lahko predstavljati sedaj, ko je ponovno uvedeno izplačevanje redne delovne uspešnosti v javnem sektorju, ki se lahko izplačuje obdobno za več mesecev nazaj. V teh primerih gre za poračune in bi bilo treba vsem zavarovancem, ki so v bolniškem staležu in ki se jim je poračun izplačal za obdobje, ki šteje v osnovo za obračun nadomestila, nadomestilo tudi na novo odmeriti in izplačati poračun.

⁸² Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

3.3.3 Drugi tekoči domači transferi

3.3.3.1 Tekoči transferi izvajalcem zdravstvenega programa

ZZVZZ v 63. členu določa, da se zavod, pristojne zbornice, združenja zdravstvenih zavodov in drugih zavodov ter organizacij, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, ter ministrstvo, pristojno za zdravstvo, vsako leto dogovorijo o programu storitev OZZ, opredelijo zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje, in določijo obseg sredstev. Na tej podlagi določijo izhodišča za izvajanje programov in za oblikovanje cen programov oziroma storitev ter druge podlage za sklepanje pogodb z izvajalci zdravstvenih storitev. Če izhodišča za naslednje leto niso sprejeta do konca decembra, o njih najpozneje v enem mesecu odloči arbitražna, ki jo sestavlja enako število predstavnikov zavoda, predstavnikov pristojnih zbornic in združenj zdravstvenih zavodov ter predstavnikov Ministrstva za zdravje. Kadar tudi v okviru arbitraže ni mogoče doseči sporazuma, o spornih vprašanjih odloči vlada.

V skladu s 65. členom ZZVZZ zavod z izvajalci zdravstvenih storitev sklene pogodbe, v katerih se določijo vrste, obseg, kakovost in cene programov oziroma zdravstvenih storitev, način obračunavanja in plačevanja ter nadzor nad uresničevanjem pogodbe, kakor tudi druge medsebojne pravice in obveznosti pogodbenih strank.

Dogovor 2020, ki je določal program zdravstvenih storitev in izhodišča za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen za pogodbeno leto 2020, so partnerji sklenili 25. 5. 2020, aneks št. 1 k dogovoru pa 22. 10. 2020.

Pri elementih za oblikovanje cene programov oziroma storitev se v skladu s 66. členom ZZVZZ upoštevajo:

- plače in drugi prejemki v skladu s predpisi, kolektivnimi pogodbami in drugimi splošnimi akti,
- materialni stroški,
- amortizacija, predpisana z zakonom,
- druge zakonske obveznosti.

Dogovor 2020 je v šestem odstavku 14. člena določal, da valorizacija materialnih stroškov, vkalkuliranih v cene zdravstvenih storitev, temelji na povprečni letni stopnji rasti cen življenjskih potrebščin, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj v osnovnih makroekonomskih izhodiščih. V primeru njihove spremembe se valorizacija materialnih stroškov uskladi s spremenjenimi izhodišči od 1. 1. dalje. V skladu s sedmim odstavkom 14. člena dogovora 2020 se revalorizacija materialnih stroškov in drugih kalkulativnih elementov, ki so vkalkulirani v cene zdravstvenih storitev, od 1. 1. do 31. 12. 2020 ni izvajala.

Po 39. členu dogovora 2020 se je obračun opravljenih zdravstvenih storitev izvedel v skladu s Prilogo III tega dogovora, v kateri je bilo določeno, da se obračun opravljenih zdravstvenih storitev izvede na podlagi meril, sprejetih v dogovoru 2020, ter na podlagi poročila o realizaciji dogovorjenega programa. Obračun obveznosti med izvajalci in zavodom se je v letu 2020 izvedel za prvi kvartal, prvo polletje in za koledarsko leto (končni letni obračun). V obračun za posamezno obdobje so se, razen kjer je bilo z dogovorom 2020 določeno drugače, vključile poleg prenosov nedoseženega načrta in neplačane realizacije iz preteklega obdobja vse opravljene storitve v tekočem

obdobju, vendar največ do plana storitev za to obdobje. Pri tem sta se upoštevala obdobjni plan in realizacija storitev tako, da se preseganje ali nedoseganje realizacije storitev glede na plan v obravnavanem obdobju prenaša v naslednje obračunsko obdobje. Prenosi niso bili možni iz enega koledarskega leta v drugo.

V letu 2020 je zdravstvene storitve na podlagi sklenjenih pogodb izvajalo 1.667 izvajalcev, od tega 201 javni zavod in 1.466 zasebnih izvajalcev s koncesijo. Število pogodbenih partnerjev se je v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 34. Preverili smo pravilnost tekočih transferov, ki jih je zavod nakazal 4 bolnišnicam, 4 zdravstvenim domovom, 6 koncesionarjem in 3 socialnim zavodom v skladu s končnim letnim obračunom storitev.

3.3.3.1.a Zmogljivosti, potrebne za izvajanje dogovorjenega programa, opredeljuje 7. člen dogovora 2020, ki v sedmem odstavku določa, da za izvajanje programov nujne medicinske pomoči, nenujnih reševalnih prevozov in sanitetnih prevozov pacientov izvajalci in zavod v pogodbah med drugim opredelijo tudi letni fond ur zaposlitve voznikov vozil. Ugotovili smo, da zavod v 2 primerih pri opredelitvi zmogljivosti v pogodbah z izvajalci zdravstvenih storitev ni ravnal v skladu s tem členom. Zavod je avgusta 2020 z ZD Brežice in julija 2020 z ZD Ljutomer sklenil pogodbi o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2020⁸³ s prilogami in tudi s Seznamom voznikov za izvajanje programa nujne medicinske pomoči, nujnih in nenujnih reševalnih prevozov, ne da bi opredelili letni fond ur zaposlitve voznikov vozil.

Pojasnilo zavoda

Iz priloge pogodbe ZD Brežice dejansko ni razviden letni fond ur zaposlitve voznikov vozil, vendar so bile vse zaposlitve voznikov preverjene s pomočjo aplikacij. Ugotovljeno je bilo, da imajo vsi vozniki iz priloge v času veljavnosti pogodbe v ZD Brežice zaposlitev za polni delovni čas. Zavod je pri ponovnem pregledu prejetih podatkov v aplikaciji pogodbe z izvajalci za izvajalca ZD Ljutomer ugotovil, da je izvajalec dne 21. 7. 2020 prek portala zavoda za izvajalce in dobavitelje posredoval Seznam voznikov z opredeljenim fondom ur zaposlitve voznikov vozil.

3.3.3.1.b V skladu z 11. členom Priloge SVZ – Oblikovanje in financiranje programov za zdravstveno dejavnost socialnovarstvenih zavodov in zavodov za usposabljanje dogovora 2020 izvajalci ne zaračunavajo zdravstvene nege za čas, ko so posamezni oskrbovanci napoteni na obnovitveno rehabilitacijo, bolnišnično zdravljenje ali v drugih primerih celodnevni odsotnosti. Dan odhoda in vrnitve oskrbovanca se štejeta za 1 dan nege. Izvajalca zdravstvene dejavnosti socialnovarstvenih zavodov, CSO Ormož d.o.o. in Vitadom, sta v letu 2020 obračunala hkrati tako storitev Q87.100 dejavnost nastanitvenih ustanov za zdravstveno nego kot storitev Q86.100 bolnišnična zdravstvena dejavnost – obravnava z nočitvijo. Tako je CSO Ormož d.o.o. neupravičeno obračunal 140 EUR zdravstvene nege za čas, ko je bila zavarovana oseba še v bolnišnici, ter nego na dan, ko so bili zavarovanci premeščeni v drug dom starejših občanov. Vitadom je obračunal 75 EUR nege za čas, ko je bila zavarovana oseba v bolnišnici.

⁸³ Št. 1721-1/2020/21 z dne 19. 8. 2020 (ZD Brežice) in št. 1721-5/2020-MS z dne 23. 7. 2020 (ZD Ljutomer).

Pojasnilo zavoda

Zavod za namene preprečevanja hkratnega obračunavanja storitev Q87.100 dejavnost nastanitvenih ustanov za zdravstveno nego in storitev Q86.100 bolnišnična zdravstvena dejavnost – obravnava z nočitvijo izvaja ciljne kontrole v finančno-računovodskem oddelku. Analitični izpis se nanaša na sočasen obračun storitev socialnih zavodov in specialistične bolnišnične dejavnosti, referent pregleda podatke in jih vnese v ciljne kontrole. Izvajalca (dom, ki izvaja nego) mora obvestiti o ugotovljenih nepravilnostih, izvajalec posreduje ustrezno obrazložitev oziroma izstavi dobropis. Avtomatske kontrole trenutno ni mogoče vzpostaviti, saj gre za različni strukturi dokumentov, kombinacije različnih izvajalcev in različen čas poročanja opravljenih storitev.

Ukrep zavoda

Zavod je poračunal preveč plačana sredstva izvajalcema zdravstvene nege CSO Ormož d.o.o. in Vitadom dne 23. 3. 2022 in 24. 3. 2022.

3.3.3.1.c Zavod ni ravnal v skladu z 39. členom dogovora 2020, ker obračuna opravljenih zdravstvenih storitev ni izvedel v skladu z merili iz dogovora 2020 in je zato izvajalcema priznal več zdravstvenih storitev, kot sta jih opravila v letu 2020, ter jima za opravljene storitve plačal 100 EUR preveč:

- Na podlagi 5.2 točke 3. člena dogovora 2020 se je program meritev NO v izdihanem zraku 229 239 E0451 s 1. 7. 2020 nadomestil s povečanjem programa specialistične zunajbolnišnične dejavnosti pulmologije, na podlagi Priloge I/c dogovora 2020 pa so izvajalci zavodu do 30. 6. 2020 obračunavali storitev meritev NO v izdihanem zraku v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti po ceni 34,36 EUR za primer. UKC Ljubljana je zavodu konec leta 2020 posredoval popravke skupnega števila opravljenih storitev navedene storitve, ki se je z 235 opravljenih storitev, kolikor storitev je zavod temu izvajalcu dejansko priznal in plačal, znižalo za 2, na 233. Zavod je UKC Ljubljana obračunal 6.516 EUR, kar je 56 EUR preveč.
- Obračun specialistične zunajbolnišnične dejavnosti se izvede v skladu s Prilogo III/b dogovora 2020 tako, da se za preglede v dejavnostih iz 5.1 točke prvega odstavka 3. člena dogovora 2020, za katere je določeno minimalno število prvih pregledov, prizna 20 % višja osnovna cena pregleda, in sicer pri končnem letnem obračunu za leto 2020 za vsak opravljen prvi pregled nad minimalnim številom prvih pregledov. Obračun ostalih opravljenih zdravstvenih storitev se izvede na podlagi prvega odstavka Priloge III dogovora 2020. Za dejavnost nevrologije je v dogovoru 2020 določeno minimalno število prvih pregledov, ki so plačani v skladu z določbami Priloge III/b, preostale storitve nevrologije pa se plačujejo v skladu s prvim odstavkom Priloge III dogovora 2020, in sicer največ do plana storitev za to obdobje. SB M. Sobota je opravila več prvih pregledov od načrtovanih, kar je zavod tudi plačal, opravila pa je tudi 14.825 točk storitev nevrologije, zavod pa je obračunal 14.844 točke, kar je 44 EUR preveč.

Ukrep zavoda

Zavod je poračunal previsoka izplačila za opravljene storitve v letu 2020 pri obračunu storitev za prvo tromesečje 2022.

3.3.3.1.d V skladu s šestim odstavkom 16. člena dogovora 2020 so bolnišnice načrtovale sredstva za patohistološke in citološke preiskave (v nadaljevanju: citopatološke preiskave) v odstotku od vkalkuliranih sredstev za materialne stroške v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti, ki se načrtuje v točkah (vključno s funkcionalno diagnostiko) ali storitvah (dermatologija, revmatologija). Ta sredstva se izločijo iz cene storitev. Bolnišnice jih obračunavajo kot ločeno zaračunljive storitve največ do skupne višine planiranih sredstev za ta namen v deležu OZZ. V primeru enkratnega dodatnega programa ali plačila presežanja programa v skladu z merili iz Priloge III se skupna planirana sredstva pri končnem letnem obračunu povečajo sorazmerno glede na predvideno plačilo presežanja pogodbenega plana točk v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti. UKC Ljubljana je načrtoval 1.143.981 EUR in je za ta znesek sklenil pogodbo z zavodom. UKC Ljubljana je opravil celo več citopatoloških preiskav od načrtovanih, zavod pa mu je zanje obračunal in plačal 1.143.140 EUR, kar je za 841 EUR premalo.

Ukrep zavoda

Zavod je poračunal prenizko izplačana sredstva za citopatološke preiskave v letu 2020 pri obračunu storitev za prvo tromesečje 2022.

3.3.3.1.e Priloga ZD ZAS dogovora 2020 v četrtem odstavku 13. člena določa, da se vsi dispanzerji za mentalno zdravje, ki delujejo na geografskem področju z vzpostavljenimi novimi centri za duševno zdravje otrok in mladostnikov (v nadaljevanju: CDZOM), z njimi organizacijsko in vsebinsko povezujejo v skladu s protokoli medsebojnega sodelovanja. Tem dispanzerjem za mentalno zdravje se 20 % programa izplačuje v pavšalu, preostali del pa na podlagi opravljenih storitev. Geografska področja posameznega CDZOM določi Ministrstvo za zdravje. Ministrstvo za zdravje je sprejelo razdelilnik geografskih področij posameznega CDZOM in centrov za duševno zdravje odraslih (v nadaljevanju: CDZO) po občinah, v skladu s katerim pripada izvajalcem dispanzerjev za mentalno zdravje, ki so v občinah, kjer deluje CDZOM, 20 % pavšal za dispanzer za mentalno zdravje. Razporeditev geografskih področij posameznega CDZOM in CDZO, ki jo je sprejelo Ministrstvo za zdravje, se razlikuje od razporeditve geografskih območij, ki so bila povezana s posameznim CDZOM in CDZO ter določena na podlagi dogovora 2020. Zavod je izvajalcem obračunal storitve dispanzerja za mentalno zdravje v skladu z določbami dogovora 2020.

Ukrep zavoda

Dileme glede izvedbe v primerih priznavanja patronaže in pavšala za dispanzer za mentalno zdravje je zavod posredoval Ministrstvu za zdravje. V Splošnem dogovoru za leto 2021 je bilo v izogib takim nejasnostim navedeno, da 20 % pavšal za dispanzer za mentalno zdravje pripada izvajalcem, ki so zaradi vzpostavitve CDZOM dobili dodatne time patronaže.

3.3.3.1.f Trinajsti odstavek 23. člena dogovora 2020 določa, da so sredstva za laboratorijske preiskave, ki jih opravlja izvajalec, vključena v ceno zdravstvenih storitev in se ne obračunavajo posebej, ter da je v breme zavoda možno obračunati laboratorijske storitve v skladu s 16. členom dogovora 2020. Nadalje je določeno, da zavod postopoma preveri vkalkulirana sredstva za laboratorijske preiskave iz Priloge I dogovora 2020, zato so izvajalci dolžni zavodu na njegovo zahtevo predložiti ustrezne podatke in dokazila za pripravo analize, kot so kopije računov, ki so jih za opravljene preiskave plačali drugim laboratorijem, kopije računov za porabljene reagente, kopije

računov za druge stroške laboratorijskega in drugega materiala, ki se uporablja v laboratorijih, stroške dela v laboratorijih ter druge podatke oziroma dokazila v skladu z navodili zavoda. Zavod v letu 2020 ni začel uresničevati določb trinajstega odstavka 23. člena dogovora 2020 in ni navedel razlogov, zakaj analize vkalkuliranih sredstev za laboratorijske preiskave ni izvedel oziroma ni predlagal izločitev navedene določbe v aneksu št. 1 k dogovoru 2020.

Pojasnilo zavoda

Zavod celovitih analiz teh stroškov ne izvaja, ker meni, da te brez celovite stroškovne študije niso smiselne. Izvajanje ločenih analiz za specialistično zunajbolnišnično in ločeno za bolnišnične dejavnosti na podlagi različnih metodoloških pristopov bi vodilo v dodatne administrativne obremenitve, necelovite analize in potencialno napačne zaključke. Zato si je zavod že nekaj časa prizadeval, da bi bila v splošni dogovor vključena obveznost izvajalcev o posredovanju podatkov o dejanskih stroških, na podlagi katerih bi se izvajale stroškovne analize. Z aneksom 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2022 je bila zagotovljena podlaga za permanentno pridobivanje podatkov s strani izvajalcev, na podlagi katerih bo zavod lahko pripravil metodologijo analize stroškov za vse dejavnosti in izvajal celovite stroškovne študije.

3.3.3.1.g Priloga BOL-3 v točki 3.1 prvega odstavka poglavja Terciar I dogovora 2020 določa, da morajo biti raziskave in drugi projekti jasno navedeni in da mora izvajalec ob podpisu pogodbe z zavodom oziroma aneksa k pogodbi predložiti seznam projektov, ki jih je opredelil v svojem poslovnem in finančnem načrtu, in sicer v obliki, iz katere je razviden naslov projekta, naročnik projekta (tuji naročniki so navedeni le v primeru sofinanciranja projekta), kratek opis projekta, jasno opredeljeni cilji, datum začetka in predvideni datum zaključka projekta ter finančni načrt stroškov. UKC Ljubljana je z zavodom sklenil Pogodbo o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2020⁸⁴. Kot priloga k pogodbi je opredeljen in priložen program razvoja in raziskovanja (Priloga terciar_PRR 2020: Program razvoja in raziskovanja UKC Ljubljana) s pripisom, da seznam vključuje le projekte iz preteklih let in da v seznamu manjkajo vsi projekti za leto 2020. Predloženi program razvoja in raziskovanja ne vsebuje kratkega opisa projekta in jasno opredeljenega cilja (prazen stolpec). UKC Ljubljana je z zavodom sklenil še 2 aneksa⁸⁵, vendar tudi v aneksih ni navedene priloge, ki bi vsebovala nabor vseh raziskav in drugih projektov za leto 2020, kar ni v skladu s točko 3.1. prvega odstavka poglavja Terciar I Priloge BOL-3.

Pojasnilo zavoda

Zaradi različnega vodenja projektov pred letom 2020 so bili opisi s strani UKC Ljubljana podani naknadno, prav tako projekti, ki so se začeli v letu 2020. V času sklepanja pogodb so tako manjkali projekti za leto 2020. Dne 11. 9. 2020 je zavod seznam naknadno pridobil, vendar ga ni pripel v aplikacijo LN pogodbe. Zavod je sicer na podlagi naknadno dopolnjene in leta 2020 posredovane tabele raziskav in drugih projektov ugotavljal, ali so v poročilu o izvedbi programa terciarja UKC Ljubljana

⁸⁴ Št. 1721-1/2020-DI/12 z dne 17. 8. 2020.

⁸⁵ Aneks št. 1 k Pogodbi o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2020, št. 1721-1/2020-DI/A1 z dne 18. 1. 2021 in Aneks št. 2 k Pogodbi o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2020, št. 1721-1/2021-DI/3 z dne 31. 5. 2021.

navedeni samo projekti, ki jih je zavod dogovoril z UKC Ljubljana in so upravičeni do sredstev za terciar. Zavod je naknadni seznam v aplikacijo LN pogodbe vključil aprila 2022.

3.3.3.2 Sofinanciranje obnovitvene rehabilitacije invalidov, udeležbe v organiziranih skupinah za usposabljanje ter letovanja otrok in šolarjev

V drugem odstavku 13. člena ZZVZZ je določeno, da se zavarovanim osebam z OZZ zagotavlja v obsegu, ki ga določa ZZVZZ, plačilo zdravstvenih storitev, nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela in povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Zdravstvene storitve, katerih plačilo je v celoti ali delno zagotovljeno z OZZ, določa prvi odstavek 23. člena ZZVZZ. Med zdravstvenimi storitvami, katerih financiranje je v celoti zagotovljeno z OZZ, je v 1. točki prvega odstavka 23. člena ZZVZZ določeno zdravljenje in rehabilitacija:

- otrok, učencev in študentov, ki se redno šolajo, in otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter otrok in mladostnikov z nezgodno poškodbo glave in okvaro možganov (četrti alineja);
- malignih bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih bolezni, paraplegije, tetraplegije, cerebralne paralize, epilepsije, hemofilije, duševnih bolezni, razvitih oblik sladkorne bolezni, multiple skleroze in psoriaze (osma alineja).

Skladno s 26. členom ZZVZZ skupščina zavoda v soglasju z ministrom za zdravje v pravilih OZZ določi natančnejši obseg zdravstvenih storitev iz prvega odstavka 23. člena ZZVZZ, ki se zagotavljajo v breme OZZ, natančnejši postopek uveljavljanja pravic, standarde in normative.

Pravila OZZ v 50., 51. in 52. členu opredeljujejo pravico do obnovitvene rehabilitacije invalidov, udeležbe v organiziranih skupinah za usposabljanje ter letovanja otrok in šolarjev. Zavod zagotovi zavarovanim osebam z mišičnimi in živčno-mišičnimi boleznimi, s paraplegijo, cerebralno paralizo, z najtežjo obliko generalizirane psoriaze, multiplo sklerozo in paralizikom ob določeni funkcionalni okvari možnost udeležbe v skupinski ter njim prilagojeni rehabilitaciji, ki jo strokovno vodi ustrezna klinika ali inštitut ali drug zdravstveni zavod. Udeleženci rehabilitacije imajo zagotovljeno sofinanciranje fizioterapije in stroškov bivanja, kar s pogodbo določita zavod in organizator skupinske rehabilitacije. Zavod v letnem programu določi število dni skupinske rehabilitacije in sredstva za njeno izvajanje v posameznem letu (50. člen pravil OZZ). Otrokom in mladostnikom s cerebralno paralizo, drugimi težjimi in trajnimi telesnimi okvarami, otrokom z juvenilnim revmatoidnim artitisom, sladkorno boleznijo, fenilketonurijo in celiakijo je zagotovljena udeležba na organiziranih skupinskih usposabljanjih za obvladovanje bolezni oziroma stanja, ki jih strokovno vodijo ustrezne klinike, inštituti ali drugi zdravstveni zavodi. Zavod sofinancira potrebne zdravstvene storitve, stroške terapevtskih delovnih skupin ter stroške bivanja. Usposabljanje traja največ 14 dni na leto (51. člen pravil OZZ). Otroku, ki je bil večkrat hospitaliziran ali je pogosteje bolan, zavod sofinancira del stroškov letovanja v organizirani in strokovno vodeni zdravstveni koloniji na podlagi pogodbe o sofinanciranju z izbranimi organizatorji zdravstvenih letovanj, ki izberejo udeležence na podlagi predlogov osebnih otroških zdravnikov. Zavod v letnem programu za letovanje opredeli število udeležencev in sredstva, ki jih nameni za sofinanciranje dela stroškov letovanja (52. člen pravil OZZ).

Na podlagi 50., 51. in 52. člena pravil OZZ je upravni odbor 28.1.2020 sprejel sklepa o planu skupinske obnovitvene rehabilitacije ter planu zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za

leto 2020, v katerih je določeno število upravičencev, terapevtov in spremljevalcev skupinske obnovitvene rehabilitacije za posamezno medicinsko diagnozo s prispevkom zavoda za njihovo dnevno oskrbo, trajanje in skupen znesek sredstev za njeno izvajanje ter število otrok in šolarjev s prispevkom zavoda za njihovo dnevno oskrbo, povprečno trajanje in skupen znesek sredstev za sofinanciranje zdravstvenega letovanja. V sklepih ni opredeljen način določitve števila upravičencev, terapevtov in spremljevalcev, višina prispevka zavoda za njihovo dnevno oskrbo ter trajanje rehabilitacije in letovanja. Zavod je na podlagi sklepov upravnega odbora 7. 2. 2020 v Uradnem listu RS objavil javna razpisa za izbiro organizatorjev skupinske obnovitvene rehabilitacije ter za izbiro organizatorjev zdravstvenih letovanj otrok in šolarjev v letu 2020⁸⁶. Na podlagi izvedenih javnih razpisov je zavod sklenil pogodbe s 6 organizatorji skupinske obnovitvene rehabilitacije v skupnem znesku 3.183.608 EUR ter z 31 organizatorji zdravstvenih letovanj otrok in šolarjev v skupnem znesku 1.312.910 EUR. Zavod je izbranim organizatorjem na podlagi sklenjenih pogodb izplačal 3.166.602 EUR za skupinsko obnovitveno rehabilitacijo ter 920.604 EUR za zdravstveno letovanje otrok in šolarjev.

Izbira udeležencev skupinske obnovitvene rehabilitacije je bila po določilih razpisne dokumentacije in sklenjenih pogodbah v pristojnosti organizatorjev skupinske obnovitvene rehabilitacije. S pogodbo o sofinanciranju skupinske obnovitvene rehabilitacije se je organizator zavezal, da bodo udeleženci izbrani izključno s triažo, upoštevajoč načela medicinske doktrine, pri čemer za triažo ne bo potrebna napotnica osebnega zdravnika in jo bo plačal organizator. Posamezni udeleženec skupinske obnovitvene rehabilitacije ima lahko hkrati samo enega spremljevalca ali osebnega asistenta. Organizator skupinske obnovitvene rehabilitacije je moral skladno s pogodbo o sofinanciranju skupinske obnovitvene rehabilitacije imenovati komisijo za pritožbe, na katero so se lahko pritožile zavarovane osebe, ki niso bile izbrane oziroma so menile, da triaža ni bila izvedena v skladu s pravili OZZ in to pogodbo.

3.3.3.2.a Skladno s 85. členom ZZVZZ in 256. členom pravil OZZ se za postopek, v katerem se odloča o pravicah iz OZZ, uporablja ZUP, če ni z zakonom drugače določeno. O pravici do nadomestila, povračila potnih stroškov, pridobitvi, spremembi ali izgubi lastnosti zavarovane osebe, pravici proste izbire zdravnika in drugih pravic iz tega zakona ter drugih zahtevah iz OZZ skladno s 84. členom ZZVZZ odloča OE zavoda na prvi stopnji in Direkcija zavoda na drugi stopnji. Enako glede pristojnosti za odločanje predpisujejo pravila OZZ. Zavod je pristojnost za odločanje o pravici zavarovanih oseb do skupinske obnovitvene rehabilitacije prenesel na organizatorje skupinske obnovitvene rehabilitacije, ki o teh pravicah niso odločali v upravnem postopku, kar ni v skladu s 84. in 85. členom ZZVZZ in 256. členom pravil OZZ.

Po naši oceni določbe pravil OZZ, ki opredeljujejo pravico do obnovitvene rehabilitacije invalidov, udeležbe v organiziranih skupinah za usposabljanje ter zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev, niso bile v skladu z določili ZZVZZ. Po našem mnenju sta glede na določbo 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ skupinska obnovitvena rehabilitacija ter zdravstveno letovanje otrok in šolarjev predstavljala posebno vrsto oziroma posebno obliko izvajanja zdravljenja in rehabilitacije, ki bi se morala skladno s 23. členom tega zakona v celoti financirati iz sredstev OZZ. Z določbami 50. do 52. člena pravil OZZ, iz katerih je izhajalo, da zavod te zdravstvene storitve le sofinancira, je bila zato

⁸⁶ Uradni list RS, št. 8/20.

po našem mnenju zožena pravica do zdravljenja in rehabilitacije, ki izhaja iz četrte in osme alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ. Sistem pravic iz OZZ in v tem okviru tudi njihove omejitve lahko ureja le zakon. Podzakonski akt ne sme v vsebinskem smislu določati ničesar brez zakonske podlage in zunaj vsebinskih okvirov, ki morajo biti v zakonu izrecno določeni ali iz njega vsaj z razlago ugotovljivi.⁸⁷ Skladno s 84. in 85. členom ZZVZZ bi morale tudi o pravici do zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev v upravnem postopku odločati OE zavoda na prvi stopnji in Direkcija zavoda na drugi stopnji. V ZZVZZ ali v drugem zakonu ni podlage za to, da zavod pooblastilo za odločanje o pravici do zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev prenese na organizatorje zdravstvenega letovanja in s tem dopusti odločanje o pravicah v postopku, ki ni upravni postopek. Takšna ureditev po naši oceni zavarovanim osebam ni nudila predpisanega pravnega varstva. Zato smo februarja 2020 na ustavno sodišče vložili zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 50., 51. in 52. člena pravil OZZ.

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti odločilo⁸⁸, da se 50., 51. in 52. člen pravil OZZ razveljavijo⁸⁹. Ugotovilo je, da četrta in osma alineja 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ ne urejata pravic do obnovitvene rehabilitacije invalidov, do udeležbe v organiziranih skupinah za usposabljanje ter do letovanja otrok in šolarjev, ki so urejene v 50., 51. in 52. členu pravil OZZ. Iz odločitve ustavnega sodišča izhaja, da so pravila OZZ v 50., 51. in 52. členu samostojno uredila te pravice ter določila, v kakšnem obsegu se financirajo iz sredstev OZZ. Na ta način so pravila OZZ izvirno uredila pravico do zdravstvenega varstva in način njenega uresničevanja, kar je izrecno pridržano zakonu. Glede na navedeno je ustavno sodišče ugotovilo, da so 50., 51. in 52. člen pravil OZZ v neskladju s pravico do zdravstvenega varstva iz prvega odstavka 51. člena Ustave Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 50. člena Ustave Republike Slovenije⁹⁰, zato jih je razveljavilo.

Državni zbor Republike Slovenije je 22. 9. 2021 sprejel dopolnitve ZZVZZ. S pričetkom uporabe Zakona o dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju⁹¹ (ZZVZZ-P) bo zavarovanim osebam na podlagi dopolnjene 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ (nove devetnajsta, dvajseta in enaindvajseta alineja) zagotovljeno plačilo 3 preventivnih programov v celoti, in sicer:

- skupinskih zdravstvenih programov zaradi krepitev zdravstvenega stanja otrok do 18. leta starosti, ki so v koledarskem letu večkrat hospitalizirani ali vsaj 2-krat bolni,
- skupinskih zdravstvenih programov zaradi usposabljanja za obvladovanje zdravstvenega stanja otrok do 18. leta starosti s cerebralno paralizo, živčno-mišičnimi boleznimi ali druge vrste gibalne oviranosti, poškodbo glave, otrok z juvenilnim revmatoidnim artritisom, s sladkorno

⁸⁷ Odločba ustavnega sodišča, št. U-I-50/97 z dne 16. 12. 1999, Uradni list RS, št. 109/99.

⁸⁸ Odločba ustavnega sodišča, št. U-I-23/20-12 z dne 20. 10. 2022, Uradni list RS, št. 142/22.

⁸⁹ Razveljavitev učinkuje za naprej od naslednjega dne po objavi odločbe ustavnega sodišča o razveljavitvi v Uradnem listu RS (45. člen v zvezi z 42. členom Zakona o ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21), in sicer od 12. 11. 2022.

⁹⁰ Država ureja obvezno zdravstveno, pokojninsko, invalidsko in drugo socialno zavarovanje ter skrbi za njihovo delovanje.

⁹¹ Uradni list RS, št. 159/21. Zakon naj bi se začel uporabljati 1. 1. 2023.

boleznijo, fenilketonurijo, celiakijo ali prekomerno telesno težo ter otrok z motnjo avtističnega spektra, z razvojnimi zaostankovi ali intelektualno manjmožnostjo in

- skupinskih zdravstvenih programov za izboljševanje, ohranjanje ali preprečevanje poslabšanja zdravstvenega stanja oseb z mišičnimi in živčno-mišičnimi boleznimi, s paraplegijo, tetraplegijo, cerebralno paralizo, poškodbo glave, z najtežjo obliko hemiplegije ali generalizirane psoriaze, multiplo sklerozo, s poliomelitisom, Parkinsonovo boleznijo ali težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju ob določeni funkcionalni okvari.

Na podlagi Zakona o nujnih ukrepih za zaježitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva⁹² se bodo določbe Zakona o dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-P), ki naj bi se začele uporabljati 1. 1. 2023, začele uporabljati šele 1. 1. 2024.

3.4 Izdatki za blago in storitve ter investicijski odhodki

Zavod je v letu 2020 izvedel 1.163 postopkov oddaje javnih naročil v skupni pogodbeni vrednosti 17.955.643 EUR z DDV. Od tega je izvedel 1.126 postopkov, pri katerih je bila ocenjena vrednost nižja od 20.000 EUR brez DDV⁹³ oziroma 40.000 EUR brez DDV⁹⁴ pri naročanju blaga in storitev in od 40.000 EUR brez DDV⁹⁵ oziroma 80.000 EUR brez DDV⁹⁶ pri naročanju gradenj in za katere se ZJN-3 ni uporabljal, ter 148 postopkov naročil za socialne in druge posebne storitve, pri katerih je bila ocenjena vrednost nižja od 750.000 EUR in za katere se ZJN-3 prav tako ni uporabljal. Pogodbena vrednost naročil, za katere se ZJN-3 ni uporabljal, je znašala 1.754.054 EUR z DDV.

Zavod je izvedel 37 postopkov oddaje javnih naročil, ki jih je bilo zaradi njihove ocenjene vrednosti treba izvesti po določbah ZJN-3, od tega 18 postopkov naročil male vrednosti, 12 odprtih postopkov, 4 postopke s pogajanjem brez predhodne objave in 3 postopke posebnih in socialnih storitev, v skupni pogodbeni vrednosti 16.152.319 EUR z DDV.

3.4.1 Izdatki za blago in storitve

V prvem odstavku 24. člena ZJN-3 je določeno, da mora naročnik izračunati ocenjeno vrednost javnega naročila upoštevaje celotno skupno vrednost plačil brez DDV, vključno s katerokoli opcijo in morebitnimi podaljšanimi naročili, kakor je izrecno navedeno v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Po četrtem odstavku istega člena pa naročnik ne sme izbrati metode za izračun ocenjene vrednosti javnega naročila z namenom, da se določi takšna ocenjena vrednost, da za oddajo javnega naročila ni treba uporabiti tega zakona. Naročnik prav tako ne sme razdeliti javnega naročila oziroma

⁹² Uradni list RS, št. 141/22.

⁹³ Do 10. 4. 2020 na podlagi 21. člena ZJN-3.

⁹⁴ Od 11. 4. 2020 do 15. 11. 2020 na podlagi 90. člena ZIUZEOP, od 16. 11. 2020 do 31. 12. 2021 na podlagi 5. člena ZZUOOP.

⁹⁵ Do 10. 4. 2020 na podlagi 21. člena ZJN-3.

⁹⁶ Od 11. 4. 2020 do 15. 11. 2020 na podlagi 90. člena ZIUZEOP, od 16. 11. 2020 do 31. 12. 2021 na podlagi 5. člena ZZUOOP.

ga oblikovati v več javnih naročil, da bi se izognil uporabi tega zakona, razen če je razdelitev utemeljena z objektivnimi razlogi. Ocenjena vrednost za javna naročila blaga ali storitev, ki se redno ponavljajo ali se bodo predvidoma podaljšala v določenem obdobju, se skladno z desetim odstavkom 24. člena ZJN-3 izračuna na podlagi skupne dejanske vrednosti zaporednih javnih naročil iste vrste, oddanih v zadnjih 12 mesecih ali v proračunskem letu, pri čemer se upoštevajo spremembe količine ali vrednosti, ki bi nastale v 12 mesecih po prvotnem naročilu, ali na podlagi skupne ocenjene vrednosti zaporednih javnih naročil, oddanih v 12 mesecih po prvi dobavi oziroma izvedbi ali v poslovnem letu, če je to daljše od 12 mesecev. Naročnik lahko odda istovrstno blago oziroma storitve v več ločenih postopkih oddaje javnih naročil skozi določeno časovno obdobje, vendar mora za oddajo vsakega posameznega naročila izvesti postopek javnega naročila glede na skupno ocenjeno vrednost vseh naročil v določenem obdobju.

3.4.1.a Zavod je v maju 2020 objavil naročilo male vrednosti za vzdrževanje sistemov hlajenja, prezračevanja in ogrevanja nepremičnin zavoda⁹⁷ (v nadaljevanju: vzdrževanje sistemov hlajenja) z ocenjeno vrednostjo 55.200 EUR brez DDV. Javno naročilo vzdrževanja sistemov hlajenja je razdelil na 5 sklopov⁹⁸. Zavod je oddal javno naročilo za sklop 1, 2, 3 in 5. Zavod javnega naročila za sklop 4 (OE Maribor) z ocenjeno vrednostjo 16.400 EUR brez DDV ni oddal, saj nobena od prejetih ponudb ni ustrezala zahtevam in pogojem naročnika, določenim v obvestilu o naročilu in razpisni dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Zavod za storitve vzdrževanja sistemov hlajenja za sklop 4 ni začel novega postopka za oddajo javnega naročila po ZJN-3, ampak je izvedel evidenčni postopek, na podlagi katerega je izdal 3 naročilnice za storitve vzdrževanja sistemov hlajenja nepremičnin zavoda na OE Maribor izvajalcu Energo TIM, d.o.o. Ocenjena vrednost posameznih naročil vzdrževanja sistemov hlajenja na OE Maribor, ki jih je zavod oddal izvajalcu Energo TIM, d.o.o. v letu 2020, je bila sicer nižja od 40.000 EUR brez DDV, vendar je bila skupna ocenjena vrednost vzdrževanja sistemov hlajenja nepremičnin zavoda višja od mejne vrednosti za objavo javnega naročila, zato bi moral zavod za izbiro izvajalca storitve vzdrževanja sistemov hlajenja na OE Maribor (sklop 4) uporabiti ustrezen postopek iz 39. člena ZJN-3. Zavod je z izvajalcem Energo TIM, d.o.o. na podlagi 3 naročilnic za izvajanje storitev vzdrževanja sistemov hlajenja na OE Maribor v letu 2020 ustvaril promet v skupnem znesku 12.976 EUR, kar štejejo kot nepravilnost.

Ukrep zavoda

Zavod je oktobra 2022 pripravil ocenjeno vrednost za javno naročilo vzdrževanja sistemov hlajenja, prezračevanja in ogrevanja nepremičnin zavoda, katere del so tudi tovrstne storitve na OE Maribor.

3.4.1.b Zavod je v avgustu 2018 na podlagi izvedenega naročila male vrednosti⁹⁹ z ocenjeno vrednostjo 24.720 EUR brez DDV sklenil Pogodbo o izvajanju storitev s področja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom z izvajalcem Kova, d.o.o. v skupni pogodbeni vrednosti 27.232 EUR z DDV za obdobje od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2021. Predmet pogodbe so bile storitve s področja varnosti

⁹⁷ JN002816/2020.

⁹⁸ OE Celje, Koper, Kranj, Maribor in Nova Gorica.

⁹⁹ JN004153/2018.

in zdravja pri delu¹⁰⁰ in varstva pred požarom¹⁰¹. Zavod je v decembru 2018 na podlagi izvedenega evidenčnega naročila z ocenjeno vrednostjo 13.375 EUR brez DDV sklenil Pogodbo o opravljanju strokovnih nalog pooblaščenega delavca iz VZD ter varstva pred požarom z izvajalcem Kova, d.o.o. v skupni pogodbeni vrednosti 16.317 EUR z DDV za obdobje od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021. Predmet pogodbe je opravljanje strokovnih nalog pooblaščenega delavca iz varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom za potrebe naročnika v skladu z ZVZD-1 ter Zakonom o varstvu pred požarom¹⁰² ter drugimi predpisi s področja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom. Zavod je v letu 2020 in v času veljavnosti obeh zgoraj navedenih pogodb z izvajalcem Kova, d.o.o. dodatno naročal storitve usposabljanja iz varnosti in zdravja pri delu in požarne varnosti, izvedbo evakuacij in usposabljanja za začetno gašenje za zaposlene zavoda na podlagi evidenčnih naročil in izdal skupno 22 naročilnic v skupni ocenjeni vrednosti 8.129 EUR brez DDV izvajalcema Komplast, d.o.o. in Varint Goran Humar, s.p. Ocenjujemo, da gre pri naročilu storitev varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, ki jih je zavod naročal pri izvajalcih Kova, d.o.o., Komplast, d.o.o. in Varint Goran Humar, s.p., za istovrstne storitve, zato bi zavod moral pri izračunu ocenjene vrednosti upoštevati celotno vrednost oddanih naročil storitev varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti. Zavod je z oddajo evidenčnega naročila izvajalcu Kova, d.o.o. v decembru 2018 in izdajo 22 naročilnic izvajalcema Komplast, d.o.o. in Varint Goran Humar, s.p. v letu 2020 ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 24. člena ZJN-3. Po četrtem odstavku istega člena pa naročnik ne sme izbrati metode za izračun ocenjene vrednosti javnega naročila z namenom, da se določi takšna ocenjena vrednost, da za oddajo javnega naročila ni treba uporabiti tega zakona. Zavod bi moral za sklenitev pogodbe z izvajalcem Kova, d.o.o. v decembru 2018 in naročanje storitev varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti na podlagi 22 naročilnic pri izvajalcih Komplast, d.o.o. in Varint, Goran Humar, s.p. uporabiti enega od postopkov, ki jih določa 39. člen ZJN-3. Promet z izvajalci Kova, d.o.o., Komplast, d.o.o. in Varint Goran Humar, s.p., pri katerih je zavod v letu 2020 naročal storitve varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, je v letu 2020 znašal 24.393 EUR, kar štejemo kot nepravilnost.

Ukrep zavoda

Zavod je v decembru 2021 pripravil skupno ocenjeno vrednost za storitve varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti in na portalu javnih naročil objavil javno naročilo male vrednosti JN008134/2021, v katerem je združil vse storitve strokovnega delavca iz varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom, vključno z izobraževanji in usposabljanji z obeh področij.

3.4.1.c ZJN-3 v prvem odstavku 7. člena ZJN-3 določa, da mora naročnik zagotoviti, da med ponudniki na vseh stopnjah postopka javnega naročanja in glede vseh elementov ni razlikovanja, upoštevaje vzajemno priznavanje in sorazmernost zahtev naročnika glede na predmet naročila. Prvi odstavek

¹⁰⁰ Pregled dvigal, pregled delovne opreme, pregled in meritve prezračevalnih naprav, meritve hrupa, meritve osvetljenosti in mikroklimе, elektro meritve ter dodatne storitve in blago na zahtevo naročnika s področja varnosti in zdravja pri delu.

¹⁰¹ Pregled gasilnih aparatov in hidrantov, pregled in meritve strelovodnih naprav, pregled varnostne razsvetljave in naprav za javljanje požara, tlačni preizkus gasilnikov CO₂, pregled in preizkus stabilnih gasilnih naprav, pregled naprav za odvod dima in toplote, požarnih loput in požarnih vrat, pregled in preizkus naprav za detekcijo dima, dodatne storitve in blago na zahtevo naročnika s področja varstva pred požarom.

¹⁰² Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ in 189/20 – ZFRO.

73. člena ZJN-3 določa, da če predmet javnega naročila dopušča in če to prispeva k večji gospodarnosti in učinkovitosti izvedbe javnega naročila, mora naročnik javno naročilo oddati po ločenih sklopih ter določiti velikost in predmet takšnih sklopov. Pri tem mora zagotoviti nediskriminatorno obravnavo in s tem večjo dostopnost javnega naročila gospodarskim subjektom. Zavod je v mesecu novembru 2019 na portalu javnih naročil objavil javno naročilo za storitve zajema dokumentarnega gradiva na mikrofilm, pretvorbe v digitalni zapis, e-hrambe digitaliziranega gradiva in uničenje dokumentarnega gradiva za obdobje 48 mesecev¹⁰³. Predmet javnega naročila so bile A. storitve zajema dokumentarnega gradiva na mikrofilm in pretvorbe v digitalni zapis za obdobje 4 let; B. storitve oblačne namestitve in e-hrambe digitaliziranega gradiva z vpogledom in iskanjem prek metapodatkov za obdobje 4 let in C. storitve odvoza in uničenja dokumentarnega gradiva, odpadnega papirja, kartona in nosilcev elektronskih zapisov za obdobje 4 let. Del predmeta javnega naročila in ponudbenega predračuna pod točko B. storitve oblačne namestitve in e-hrambe digitaliziranega gradiva z vpogledom in iskanjem prek metapodatkov sta bili tudi naslednji storitvi: 1. vzpostavitev sistema e-hrambe na lokaciji ponudnika s potrebno strojno in programsko opremo v lasti ponudnika in 2. uvoz (dodajanje) novih digitaliziranih posnetkov dokumentov v e-hrambo na lokaciji ponudnika. Za obe storitvi je bilo v ponudbenem predračunu predvideno, da ponudnik vnese ponudbeno ceno na enoto, ki predstavlja del skupne ponudbene cene. Merilo za izbor ekonomsko najugodnejše ponudbe je bila najnižja skupna ponudbena cena. Ugotovili smo, da je bil zaradi vključitve storitev vzpostavitve sistema e-hrambe na lokaciji ponudnika s potrebno strojno in programsko opremo in uvoza digitaliziranih posnetkov v e-hrambo na lokaciji ponudnika, glede katere je bilo treba ponuditi ločeno ponudbeno ceno, ki je predstavljala del skupne ponudbene cene, v prednosti obstoječi izvajalec predmeta javnega naročila, saj obstoječemu ponudniku navedenih storitev ni bilo treba opraviti, ker vzpostavitev sistema e-hrambe in uvoz digitaliziranih posnetkov v e-hrambo ni bila potrebna. Ugotovili smo, da je bila razpisna dokumentacija oblikovana na način, ki je obstoječemu ponudniku omogočala prednost pred ponudnikom (novim izvajalcem), ki bi moral še izvesti storitvi vzpostavitve e-hrambe in uvoza digitaliziranih posnetkov v e-hrambo, za kar bi ponudil ceno, ki bi bila upoštevana pri skupni ponudbeni ceni, ki je predstavljala edino merilo, zato je zavod pri pripravi razpisne dokumentacije javnega naročila in ponudbenega predračuna ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 7. člena ZJN-3, ker javnega naročila ni razdelil na sklope, kot to določa prvi odstavek 73. člena ZJN-3. Promet z izvajalcem Mikrografija d.o.o. na podlagi pogodbe za zajem dokumentarnega gradiva je znašal 161.971 EUR v letu 2020, kar štejemo kot nepravilnost.

3.4.1.1 Storitve čiščenja poslovnih prostorov

Zavod je v marcu 2020 na portalu javnih naročil objavil javno naročilo za izbiro izvajalca storitev okolju prijaznih storitev čiščenja poslovnih prostorov in dobavo okoljsko manj obremenjujočega sanitarno higienskega materiala in čistil za obdobje 3 let¹⁰⁴ (v nadaljevanju: javno naročilo storitev čiščenja) po odprtem postopku. Zavod je v postopku oddaje javnega naročila storitev čiščenja določil 2 merili. Prvo merilo je bila cena, ki ji je zavod določil utež 97 %. Drugo merilo je bilo sklenjena in veljavna podjetniška kolektivna pogodba, v kateri so določeni kriteriji, ki presegajo minimalno obveznost delodajalca do delavca, pri čemer je bila utež določena pri 3 %. Zavod je v maju 2020

¹⁰³ JN007961/2019.

¹⁰⁴ JN001888/2020.

sprejel odločitev o oddaji javnega naročila, s katero je za storitve čiščenja izbral 2 izvajalca in z njima sklenil pogodbe o izvajanju storitev čiščenja v skupni pogodbeni vrednosti 2.098.941 EUR z DDV.

Določanje meril je izjemnega pomena v postopku javnega naročanja, saj vrsta meril, ki jih določi naročnik, in njihovo vrednotenje dejansko odločita o tem, katera ponudba bo izbrana, torej s kom bo naročnik vstopil v poslovno razmerje. Ko naročnik preveri, ali so pridobljene ponudbe dopustne, jih razvrsti po vnaprej določenih merilih. Merila ne smejo biti diskriminatorna ali kako drugače nasprotovati pravilom ZJN-3 ter morajo biti povezana s predmetom javnega naročila. Naročnik odda javno naročilo na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe. ZJN-3 je v četrtem odstavku 84. člena določal, da kadar naročnik naroča storitve iz prvega odstavka 67.a člena ZJN-3, kamor spada tudi storitev čiščenja, naroča te storitve upošteva socialno odgovorno javno naročanje z vključitvijo meril, ki se nanašajo na socialne vidike. V primeru storitev, ki so navedene v 67.a členu ZJN-3, mora torej naročnik poleg cene ali stroškov in morebitnih drugih meril javno naročilo oddati na način, da ekonomsko najugodnejšega ponudnika izbere, upošteva socialno odgovorno javno naročanje, in med merila obvezno vključi tudi socialne elemente, ki sledijo načelu spoštovanja dostojnega dela. Da je obvezno vključiti socialna merila v primerih javnih naročil s področja delovno intenzivnih storitev med merila, tako jasno izhaja iz 84. člena ZJN-3¹⁰⁵, vendar pa iz 84. člena ZJN-3 izrecno ne izhaja zahteva, da se mora socialnim merilom določiti sorazmerno večja utež kot ceni. Menimo, da zavod z določitvijo le enega socialnega merila – sklenjena in veljavna podjetniška kolektivna pogodba, čemur je določil utež 3 %, ni uresničil socialno odgovornega javnega naročanja, ampak je socialno merilo določil zgolj zato, da je zadostil določbi takrat veljavnega četrtega odstavka 84. člena ZJN-3, ne pa, ker bi z določitvijo socialnih meril želel spodbujati socialno odgovorno javno naročanje, kar je eden od temeljnih ciljev javnega naročanja.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da postavljanje socialnih meril podraži javno naročilo, kar ni skladno z načelom gospodarnosti in sorazmernosti ter da temeljna načela javnega naročanja in pravila 84. člena ZJN-3 prevladajo nad spodbujanjem odgovornega javnega naročanja in da 3-odstotna utež socialnega merila v zadostni meri spodbuja odgovorno javno naročanje.

V 3. členu ZJN-3 so določena načela, na katerih temelji javno naročanje. V drugem odstavku 3. člena ZJN-3 je navedeno, da morajo gospodarski subjekti pri izvajanju javnih naročil izpolnjevati veljavne obveznosti na področju okoljskega, socialnega in delovnega prava, ki so določene v pravu Evropske unije, predpisih, ki veljajo v Republiki Sloveniji, kolektivnih pogodbah ali predpisih mednarodnega okoljskega, socialnega in delovnega prava. Določba drugega odstavka 3. člena ZJN-3 je povzeta po drugem odstavku 18. člena Direktive 2014/24/EU¹⁰⁶. Ker pravila Evropske unije niso naslovljena neposredno na gospodarske subjekte, temveč na države članice, je treba to določbo razlagati na način, da morajo države članice z ustreznimi ukrepi zagotoviti, da gospodarski subjekti izpolnjujejo določene veljavne obveznosti na področju okoljskega, socialnega in delovnega prava. Obvezno določanje socialnih meril v javnih naročilih storitev v delovno intenzivnih panogah tako sledi enemu

¹⁰⁵ Četrti odstavek 84. člena ZJN-3 enako razlaga tudi Državna revizijska komisija. Iz odločitve št. 018-010/2019-6 izhaja, da je vključitev merila, ki vključuje ustrezen socialni vidik (v primeru storitev iz 67.a člena ZJN-3), ne le zaželeno, temveč obvezno.

¹⁰⁶ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES, UL L št. 94, 28. 3. 2014, str. 65.

izmed temeljnih načel javnega naročanja. V primerih javnih naročil storitev iz 67.a člena ZJN-3 morajo naročniki slediti ciljem socialno odgovornega javnega naročanja, katerega namen je, po mnenju zakonodajalca, dajanje zgleda in vplivanje na trg tudi pri spodbujanju dostojnega dela.

4. Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze **Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije** za leto 2020, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere je evidence vodila Finančna uprava Republike Slovenije, ter pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2020. Računovodski izkazi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije vključujejo bilanco stanja na dan 31. 12. 2020, izkaz prihodkov in odhodkov, izkaz računa finančnih terjatev in naložb ter izkaz računa financiranja za tedaj končano leto.

4.1 Mnenje o računovodskih izkazih

Pozitivno mnenje

Menimo, da revidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na dan 31. 12. 2020 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke za tedaj končano leto v skladu z Zakonom o računovodstvu.

4.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja

Mnenje s pridržkom

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2020 ni posloval v skladu s predpisi in pogodbenimi določili v naslednjih primerih:

- v nasprotju z Zakonom o delovnih razmerjih je 2 javni uslužbenki zaposlil na delovna mesta brez javne objave – točki 3.2.1.a in 3.2.1.b;
- v nasprotju z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju je javno uslužbenko ob premestitvi uvrstil v višji plačni razred in ji zato izplačal za 739 EUR višjo plačo; javni uslužbenki je ob premestitvi določil nižji plačni razred in ji zato izplačal 2.335 EUR premalo plače; 11 javnim uslužbencem je izplačal preveč dodatka za stalno pripravljenost, eni javni uslužbenki pa je izplačal položajni dodatek v znesku 363 EUR, čeprav je bilo v organizacijski enoti, ki jo je vodila, zaposlenih manj kot 5 javnih uslužbencev – točke 3.2.3.a, 3.2.3.b, 3.2.4.a in 3.2.5.a;
- v nasprotju z Zakonom o javnih uslužbencih je v okviru izvajanja ukrepov promocije zdravja na delovnem mestu javnim uslužbencem z izplačili v skupnem znesku 20.189 EUR zagotavljal pravice v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, ter s tem obremenil javna sredstva – točka 3.2.6.a;
- odločbe o priznanju pravice do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja, do nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini je izdajal več kot 2 meseca po prejemu vlog ter izplačeval ostala povračila stroškov opravljenih zdravstvenih storitev in nabavljenih medicinskih pripomočkov v Sloveniji, ki niso temeljila na izdani odločbi in so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov, kar ni v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku – točki 3.3.1.1.a in 3.3.1.2.a;

- v pogodbah o izvajanju programa zdravstvenih storitev ni določil zmogljivosti, raziskav in drugih projektov, potrebnih za izvajanje dogovorjenega programa, v končnem obračunu za leto 2020 nekaterih zdravstvenih storitev ni obračunal v skladu z merili iz Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2020 ter izvajalcem priznal več oziroma manj zdravstvenih storitev, kot so bile opravljene v letu 2020, zato je izvajalcem plačal za 841 EUR premalo in 315 EUR preveč, poleg tega pa ni začel izvajati analiz, ki jih je določal Splošni dogovor za pogodbeno leto 2020 – točke 3.3.3.1.a, 3.3.3.1.b, 3.3.3.1.c, 3.3.3.1.d, 3.3.3.1.f in 3.3.3.1.g;
- ni odločal o pravici zavarovanih oseb do skupinske obnovitvene rehabilitacije v upravnem postopku, ampak je pristojnost za odločanje prenesel na organizatorje skupinske obnovitvene rehabilitacije, kar ni v skladu z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja – točka 3.3.3.2.a;
- pri izbiri izvajalcev storitev v vrednosti najmanj 199.340 EUR ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju – točke 3.4.1.a, 3.4.1.b in 3.4.1.c.

Razen vpliva ugotovljenih nepravilnosti na pravilnost poslovanja, ki jih navajamo v prejšnjem odstavku, menimo, da je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2020 v vseh pomembnih pogledih posloval v skladu s predpisi.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
2. Državnemu zboru Republike Slovenije,
3. Marjanu Sušlju.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si